

SLOVENSKI NAROD

Izjaja vsak dan popoldne, izjemoma nedelje in praznike. — Inserati: do 30 petil d 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inserati petil vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D.

Upravištvu: Kraljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poština plačana v gotovini.

Italijansko in naše reševanje reškega vprašanja.

Z obžudovanja vredno zaslepljenostjo, ki se ji pridružuje dober založaj trmoglavosti, zavlačuje italijanska diplomacija končni sporazum z našo državo. Vedno znova najavlja konferenice, jih zapleta in končno razbije z namenom, da vzmerni nasprotnika, da ga prisili do čedalje večjih gospodarskih koncesij. Vprašanje je, kam vodi tako zavlačevanje, kaj pravzaprav Italija namerava in kako bomo mi odgovorili na reško vprašanje?

Bili so časi, ko so dalekovidni italijanski politiki predlagali dobre odnose s Italijo in Jugoslavijo. Sanjali so o veliki gospodarski ekspanziji italijanske industrije na Balkanu. Radi tega so predlagali teritorialne, gospodarske in mirovne pogodbe, ki naj vrde to ekspanzionistično politiko Italije na Balkanu!

Prišlo je drugače. Nad velikimi in vsekakor dalekosežnimi gospodarskimi načrti teh razsodnih italijanskih državnikov so zmagali malenkostni nacionalisti. Reko hočejo fašistovski državniki zavarovati proti vsaki eventualnosti od strani jugoslovenskega naroda in tako se je iz tega »zavarovanja« rodila zavlačevalna politika reškega vprašanja, ki še danes onemogoča prijatelji, odnose s Italijo in Jugoslavijo. Kljub parafiranju »dobrim« odnosom se prepada v gospodarskih tendencah obeh držav bolj in bolj jača in poglablja...

Nismo naivni: Italija se ne bo zadovoljila s teritorialno narodnostno zaščito reškega mesta. Mestu želi tudi gospodarski procvit. Radi tega polzkušajo z reškimi konferencami ustvariti gospodarski položaj, da bo mesto moglo v italijanski atmosferi procvitati z jugoslovenskim zaledjem! Fašistovska diplomacija se torej vrača na staro misel ekspanzije na Balkan preko Reke in to misel bi rada uresničila potom gospodarskih koncesij od strani Jugoslavije.

Mi se nadejamo, da naša diplomacija ne popusti in da se bo držala mirovnih dogovorov. Naj si Italija za Reko izbere narodnostni režim, kakršnega sama hoče. Zai nam je lepega mesta, to da danes moramo odgovarjati s krutimi svojimi interesi in je odveč misliti, da se vopognemo na gospodarskem polju, če smo že morali odnehati v teritorialnih in narodnostnih svojih pravicah in aspiracijah.

Gospodarstvo ni nekaj, kar se da regulirati z mirovnimi in gospodarskimi dogovori. Gospodarstvo zavisi predvsem od volje in hotenja prizadetih gospodarskih činiteljev. Zavisi od našega bankarstva, zavisi od naše veletrgovine, od naše industrije, od poedinih Jugoslovenov.

Menda uvidi tudi italijanska diplomacija, da o kakšni ekspanziji italijanskega gospodarstva, recimo industrije na Balkanu preko Reke, ne more biti več govora. Prehuda je narodnostni režim, ki ga uvajavljajo na Reki, premale svobode, ki jih daje našemu življu, da bi Jugosloveni hoteli zamenjati svoj industrijski import, ki nam sedaj dohaja s severa, z italijanskim, zlasti če se upoštevamo, da se tudi naša domača industrija razvija precej hitro.

Danes vemo natančno, kakor rešuje italijanska diplomacija reško vprašanje: osigurati reškemu mestu italijansko lice, vtrditi njegovo teritorialno skupnost z italijanskim kraljestvom ter mu omogočiti ležerno gospodarsko procvitanje na račun Jugoslavije.

Mislimo, da ni odveč, ako na tem mestu povdarjamo, da rešuje jugoslovenska država, zlasti pa jugoslovenski narod to vprašanje popolnoma drugače. Če kje, bo veljalo tu za našo bližnjo bodočnost nacionalnoekonomično načelo »Svoji k svojim!« Mi vemo, da nas čaka na Jadranu velike naloge velike bodočnosti in bo torej naš odgovor na reševanje italijanske Reke obstojal v tem, da osredotočimo vse svoje gospodarske sile za čim večjo ekspanzijo na Jadran, za čim močnejšo vtrditve našega posestnega stanja na Jadranskem morju. Jugoslavijo časa bodočnost na Jadranu, zato pride samo od sebe ta-

Razporeženje pred otvoritvijo narodne skupščine.

Današnja formalna seja pokaže pravo razmerje parlamentarnih sil Narodnega bloka in opozicije. — Opozicija konsternirana in brez moči.

— Beograd, 7. marca. (Izv.) Danes ob 9. dopoldne se sestane narodna skupščina. Najstarejši poslanec skupščine kot starostni predsednik prečita kraljev ukaz o otvoritvi skupščine. Današnja prva seja je zgolj formalnega značaja. Parlamentarni krogi so snoči napovedovali, da pride na tej seji do prvega ostrega in načelnega spopada med vladnimi strankami in opozicije. Kakor je soditi po današnjem razpoloženju v prvih urah pred sejo, seja ne bo tako burna. Ta seja je edino v tem značilna, da se danes privikrat oficijelno in javno merijo borbene sile vladnih strank in opozicije. Danes se privikrat ukotovi matematično razmerje med Narodnim blokom in takozvanim »blokom narodnega sporazuma in seljaške demokracije«. Glasovanje pri volitvi začasnega skupščinskega predsednika se pokaže prav številčno razmerje med obema blokoma. Kandidat narodnega bloka je dr. Subotić, opozicijski blok kandidira dr. Korošca. Doslej še ni znano stališče ostalih opozicijskih skupin. Ni še znano, ali se odločijo zemljoradniki in Nemci in črnogorski federalisti za dr. Korošca.

Otvoritev narodne skupščine.

Solidnost in kompaktnost Narodnega bloka. — Burne demonstracije proti dr. Trumbiću. — Viharne ovacije Pašiću in Pribičeviću. — Za začasnega predsednika izvoljen dr. Subotić.

— Beograd, 7. marca. (Izvirno. Ob 12.) Z veliko nervoznostjo pričakovana otvoritev narodne skupščine je bila danes ob 9.30 dopoldne mestoma zelo viharna in burna. Pokazala je, da ta seja solidarnost, kompaktnost in discipliniranost poslancev Narodnega bloka, ki so prav dobro in z uspehom odbijali vse izzivalne napade opozicijskega bloka. Dr. Trumbić je danes doživel prvo svojo lekcijo.

Že okoli 8. zjutraj je postalo v kulturnih skupščinah zelo živahno. Posamni klubi so imeli v svojih prostorih sestance, da so določili posamezne vloge na plenarni seji. Že okoli 9. so se začeli zbirati poedini poslanci v zbornici. Nekateri so se med seboj šalili, drugi so resno disutirali. Opažati je bilo, da so se nekateri radikalni zelo pristržno pomenkovali z muslimani. Ob 9.30 je bila zbornica skoraj polnoštevno zbrana.

Posl. R. Agatonović (dem.) se je dvignil s svojega sedišča, izjavil: V smislu člena 2. skupščinskega poslovnika predlagam, da prevzame predsedstvo ko starostni predsednik poslanec Arsa Lazić.

Posl. Arsa Lazić, Davidovićev demokrat, izvoljen v bregalniskem volilnem okrožju, star 79 let, je prvezel predsedstvo. Nato je imenoval štiri tajnike iz to: posl. Kobasica (radikal), M. Kujundžić (dem.), Bora Milatović (rad.) in dr. Nikić (radikal).

Tajnik Stevo Kobasica je nato prečital akt državnega odbora, ki vsebuje seznam izvoljenih poslancev. V smislu člena 2. je začasní predsednik Lazić na to odredil, da so posamni poslanci izročili svoje poslanske poverilnice. Tajnik Kobasica je čital imena. Pozvani poslanci so prihajali k predsedniški tribuni in izročali svoja pooblastila.

ka gospodarska politika našega jadranskega zaledja, ki bo vtrjevala, kar je naše in začela naše teritorialne in narodnostne postojanke. Verujemo v gospodarsko bodočnost našega morja in naše obale, da prejali slej prode v našem zasebnem gospodarstvu tendenca samostalnosti na Jadranu.

Napram malenkostnemu reševanju reškega vprašanja od strani italijanske diplomacije moramo odgovoriti s privatnimi, gospodarskimi tendencami k našemu Jadranu. Čim jačji postanemo na svojem posestvu, čim več vtrdimo državo na Jadranskem morju, tem preje zasedemo in dosežemo tisto mesto, ki gre na obalah tega našega morja našem narodu.

S tako politiko bomo najuspešnejše parirali malenkostno italijansko diplomacijo na Reki!

Zanimivo je, da do danes zjutraj Nemci — pet po številu — niso prišli v narodno skupščino in se sploh do tega trenutka še niso pojavili v Beogradu. Na seitanke se Nemci zbirajo v Zemunu. Črnogorski federalisti sploh še niso prišli v Beograd.

Današnje seje se ne udeležijo: v kazenski preiskavi radi veleizdaje se nahajajoč Stjepan Radić, petorica interniranih članov vodstva HRSS, dalje Rude Bačinić, ki je pobegnil v Italijo, ker ga oblasti zasledujejo radi tatvine, dr. Kežman, ki se nahaja v Ameriki, kamor je pobegnil že leta 1921. In kjer vodi protidržavno propagando med tamošnjimi Jugoslovenci. V zaporu se nahaja tudi zemljoradniški poslanec Čeda Kokić. Proti njemu teče kazensko postopanje, ker je v Bosni narod hujskal k izgredu in uporom proti državnim oblastem.

Sološna slika danes zjutraj kaže, da bojažljivost opozicijskega bloka ponehava. V njega krogih je opažati malodušnost. Vsi morajo danes priznavati, da so brez moči in da ne bodo mogli izvesti več ali manj netočno začrtanega parlamentarnega delovnega programa.

Posl. Ante Trumbić je izročil pooblastila za sebe in za nekatera pooblastila Radićevih poslancev, ki niso bili v Beogradu, tako pooblastilo Stjepana Radića, dr. Mačka, Josipa Predavca, Stefana in Avgusta Kokića.

Ko je tajnik čital ime radićevskega poslance Ivana Radića, je posl. Trumbić glasno vzkliknil:

»Več narodnih poslancev se nahaja v policijski vojašnici! To je sramota!«

Ta vzklik dr. Trumbića je vzbudil viharne in ogorčene proteste na strani Narodnega bloka. Čuli s ose od vseh strani klic:

»Sram Te bodi izdajalec! To je škandal! Ti si izdal Skader! Ti si izdal Reko in Istro! Ven! Fe!«

Dr. Trumbić je odšel osramočen na svoje mesto.

Zbornična večina je pri čitanju imen Nikole Pašića in Svetozarja Pribičevića priredila viharne ovacije in manifestacije obema voditeljema. Opozicijski blok je skušal na te ovacije reagirati, kar se mu ni posrečilo.

Ko je tajnik čital ime poslance Krizmana, je znani posl. dr. Žanić skušal vzklikniti: »Pazite na ostala pooblastila, da tako ne izginejo kakor kroglice! Pazite na dr. Krizmana!« Ta Žanićev vzklik ni našel pravega odmeva v zbornici, čeprav je bilo med opozicijskimi popreje dogovorjeno, da naj dr. Žanić izzove v zbornici velike kravale. Dr. Žanić je v resnici tudi začel kakor besen z rokami mahati naokrog. Poslanci Narodnega bloka pa so začeli ironično pristavljati: Sedaj vidimo, da je policija imela prav, da ga je zaprla. Spada na Stenjevec.

Tajnik Kobasica je nato priporočil, da nekateri poslanci še niso izročili svojih poverilnic, tako dr. Voja Marinković, dr. Ilija Sumenković, dr. Kežman, Marko Došen, Rude Bačinić in drugi.

Predsednik Arsa Lazić je nato naprosil tajnika Kujundžića, da prečita dopis dr. Mačka in tovarišev, ki naznani, da se ne morejo udeležiti današnje seje, ker so internirani. Obračajo se na narodno skupščino za posredovanje. Kršena je njih poslanska imuniteta.

Pri čitanju tega pisma je nastal v zbornici velikanski vihar in trušč, ravnotako tudi, ko je skušal k temu pismu govoriti predsednik Arsa Lazić.

Po burnih prizorih in veliki napestosti je bil končno izvoljen za začasnega predsednika kandidat Narodnega bloka dr. Subotić s 161 glasovi večine. Dr. Subotić je oddal prazno glasovnico. Nemci so ravnotako oddali 5 praznih glasovnic. Dr. Korošec je dobil glasov-

ve opozicijskega bloka in je ostal v manjšini. Prihodnja seja je določena za jutri ob 10. dopoldne. Dnevni red: volitev verifikacijskega odbora.

Francija odklanja nemške garancijske predloge.

— Pariz, 6. marca. (Izv.) Pariška izdaja »Chicago Tribune« danes objavlja:

Francoska vlada odkloni od Nemčije predložene pogoje za sklenitev mednarodnega garancijskega pakta. — Zadevni sklep so večeraj sestavili na skupni konferenci ministrski predsednik Herriot, vojni minister Nollet, Briand in Boncour.

Kot glavni odklonilni razlog navajajo, da nemški garancijski predlogi niso vzeli v obzir zapadne meje, marveč so se nanašali samo na meje napram Franciji in Belgiji. Meje proti Poljski in ostalim državam je po teh predlogih še vedno smatrati za meje, ki so ogrožene po Nemčiji. Za slučaj, da Nemčija ne poda varnostnih garancij tudi za zapadne meje, Francija ne more pričeti z razorožitvijo.

— Pariz, 7. marca. (Izvirno.) Poljski zunanji minister Skrzynski je te dni dlje časa konferiral z vodilnimi krogi francoske zunanje politike ter jih opozarjal na nevarnost, ki preti Poljski od strani Nemčije v slučaju, da se sprejme nemški garancijski predlogi. Francoski politiki so uvideli utemeljenost poljski ugovorov.

Pred generalno železničarsko stavko v Nemčiji.

— Berlin, 7. marca. (Izv.) Na Saksionskem trajajoča železničarska stavka zavzema od dne do dne večje dimenzije. Obstaja nevarnost, da izbruhne splošna železničarska stavka. Železničarji so danes zelo razburjeni in ogorčeni nad železniško upravo, ker je delavcem pri večeršnjem izplačilu odrgala polovico urne meze zato, ker je delo na železnici povodom pogreba državnega predsednika Eberta počivalo pet minut. Razpoloženje za splošno stavko je med železničarji veliko. Med železničarskimi organizacijami in upravo obstoje dalje že dolgo diference zaradi povišanja meze.

SPORAZUM OPOZICIJSKEGA BLOKA.

— Zagreb, 7. marca. (Izv.) Današnje »Novosti« javljajo iz Beograda na podlagi informacij iz avtentičnega vira glavne točke sporazuma, ki ga je sestavil blok narodnega sporazuma in seljaške demokracije. Te točke so: 1. Odobrava se vstop (vsakega posameznega kluba) v skupni parlamentarni klub, v blok narodnega sporazuma in seljaške demokracije. Za delovni program se jemlje deklaracija bivše vlade Ljubice Davidovića. 2. Za politični program se jemlje izjava St. Radića glede upostavitve monarhijske angleškega tipa. 3. Za notranjo državno ureditev se jemlje načrt dr. Voje Marinkovića o samoupravih, ker ta načrt najbolje garantira suverenost naroda. Sporazum vsebuje še druge manj važne točke glede uradništva, volilnega zakona in je obenem klavzula, da se morajo vse stranke, ki imajo zveze z inozemstvom, odreči tem zvezam.

MALA ANTANTA IN RAZOROŽITEV MADŽARSKE.

— Bukarešta, 7. marca. (Izv.) Zunanji minister Duca je v zbornici odgovoril na neko interpelacijo glede madžarskega proračuna za leto 1925. Minister je omenil, da je proračun razmeroma zelo visok v postavkah za vojno, zunanje zadeve in za propagando. Tu je proračun večji, kakor pa romunski. Minister se čudi, kako more Madžarska, ki na zunaj toži o slabih financah, izmetati tako gromne vsote za zadeve, za katere niti Romunska ne zmora takih zneskov. Vprašanje madžarskega vojnega proračuna pride tudi v razpravo na konferenci Male antante. Romunska vlada že v tem oziru izmenjava misli z ostalimi državami Male antante.

VOLITVE V JUGOSLAVIJI SO BILE SVOBODNE.

— Zagreb, 7. marca. (Izv.) Današnja »Rile« objavlja pismo angleškega generala Blunketta naslovljeno na uredništvo londonske revije Near East, ki je svoječasnó zelo zagovarjala politiko Stjepana Radića. Objektivni britanski general konstatira, da so bile volitve v Jugoslaviji popolnoma svobodne, brez vsakega pritiska vlade in da je zmogala vlada Narodnega bloka. Te volitve značijo, da prihaja poleg politične stabilizacije tudi gospodarska stabilizacija v življenje Jugoslavije. Hvali sposobnost fin. ministra dr. Stojadinovića.

VAŽNA ŽELEZNIČARSKA KONFERENCA.

— Beograd, 7. marca. (Izv.) Dne 10. t. m. se sestanejo na Sušaku zastopniki vseh železniških direktij kraljevine SHS in obalstni inšpektorati na železniško konferenco, ki ima reševati zelo važne železniške in prometne probleme. Ta konferenca razpravlja tudi o tarifih, ki se nanašajo na železniški promet med Reko in našim zaledjem odnosno med našo državo in Italijo. Te konference se udeležijo tudi zastopniki prometnega ministristva.

MASARYKOVA PROSLAVA V PRAGI.

— Praga, 7. marca. (Izv.) Danes ves češkoslovaški narod z globoko vdanoštno in hvaležnostjo praznuje na največanejši način 75letnico rojstva prezidenta Masaryka. Mesto je v zastavih. Na vseh velikih trgih in na tiradanih svirajo godbe vse dopoldne. Je pravi narodni praznik. Šole so zaprte. V uradih počiva delo. Na Belgorji je bila danes dopoldne velika vojaška parada praške garnizije, katere so se udeležile vse čete in tehnični oddelki. Iz vseh večjih mest prihajajo že dopoldne sportne stafete, ki prinašajo prezidentu pozdrave in vence.

REZULTATI MESTNIH VOLITEV V LONDONU.

— London, 7. marca. (Reuter) Končni izid mestnih volitev je: konservativci 83, delavska stranka 35 in liberalci 6 sedežev.

ZAGONETNA SMRT BOLGARSKEGA POSLANIKA

— Sofija, 7. marca. (Izv.) Vladin poslanec V. Georgijev je na zelo misteriozen način umrl. Pred nekaj dnevi je bil imenovan za bolgarskega poslanika v Bukarešti. Ker so se pojavili simptomi težke želodčne bolezni, je konzultiral zdravnika, ki mu je predpisal zdravila. Po dveh urah je nato umrl.

Volitve v obrtno sodišče.

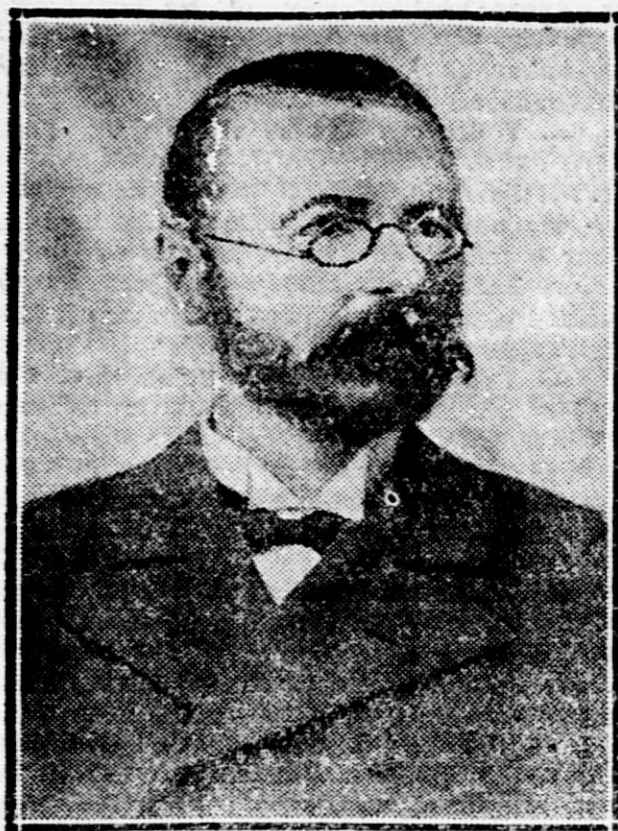
Gremij trgovcev v Ljubljani priporoča kot kandidate za nadomestne volitve v obrtno sodišče iz III. skupine (trgovski obrati delodajalci) sledeče trgovce: kot štiri prisednike obrtnega sodišča: Pavel Fabiani, trgovec, Stritarjeva ulica št. 5; Andrej Sarabon, veletrgovec, Zelenkova ulica; Anton Revhekar, trgovec, Pred Skofjo jo št. 20. Ivan Samec, trgovec, Mestni trg. kot namestnike obrtnega sodišča: Karel Planinšek, trgovec, Dunajske c. Josip Snoj, trgovec, Prešernova ulica. Kot prisednika prizivnega sodišča: Ivan Kostevc, trgovec, Sv. Petra cesta. Fran Zebal, veletrgovec, Dunajske c. sta št. 7.

Pozivamo vse gg. trgovce, kateri imajo pravico voliti, da volijo po svojih glasovnicah omenjene kandidate in da se volitev osebnó udeležijo.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza danes ni poslovala. Zagrebška borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notrali: Curih 11975, Pariz 322—325, Praga 18473, Newyrok 62—63, Milan 253—253.50, Dunaj 0.08775. — Curih, 7. marca. Današnja borza: Beograd 8.40, Pariz 26.90, London 24.77, Newyrok 519.70, Milan 21.17, Praga 15.47, Dunaj 0.007335. — Trst, 7. marca. Današnja borza: Beograd 39.40—39.50, Pariz 126.75—127.25, Newyrok 24.45—24.50, Curih 470—471.50, Dunaj 0.03425—0.03475, Praga 72.75—73.25. — Dunaj, 6. marca. Devize: Beograd 11.34—11.38, London 33.86—33.96, Milan 28.79—28.91, Newyrok 709.35—711.35, Pariz 36.32—36.48, Praga 21.8—21.16, Curih 136.60—137.10, Valute: dolar 704.60—708.60, dinar 28.75—28.95, dinar 11.29—11.38, češka kruna 20.94—21.06.

Ob 50 letnici akademskoga društva „Triglava.“

Še živeči ustanovitelj »Triglava« gosp. Josip Kovač, v pokojni višji sodni svetnik v Novem mestu.

Misel, da se osnuje Akademsko društvo »Triglava« se je rodila 31. oktobra 1875. v kavarni »Ob botaničnem vrtu« v Gradcu. Sprožili so jo takratni akademiki Juvanec, Kovač, Ljutman, Novak, Omahen, Rutar, Sket in Sinko. Že takrat so se zjediniili, da naj nosi društvo ime »Triglava«. Izvolili so odbor treh, ki so ga tvorili akademiki Omahen, Kovač in Novak in ti naj skličejo zbor vseh slovenskih dijakov, na katerem se naj končno sklepa o ustanovitvi društva. Dne 6. novembra 1875. je bil sklican ta občni zbor, katerega se je udeležil tudi vseučiliški profesor dr. Gregor Krek. Na tem zboru je bilo soglasno sklenjeno, naj se čim najprej osnuje to društvo.

Ustaiovi občni zbor je bil 15. decembra 1875.

Prvi društveni predsednik je bil Vatroslav Klemenčič, kasneje vseučiliški profesor v Innsbrucku. Društveni ustanovniki so bili pravnik Ivan Juvanec, pravnik Josip Kovač, bogoslovec Božidar Ljutman, pravnik Bogoslav Novak, tehnik Fran Omahen, filozof Simon Rutar, Davorin Sinkovič in Bogoslav Sket. Izmed ustanoviteljev živita še samo dva, in sicer Josip Kovač, vpokojeni sodni svetnik v Novem mestu, Alfons Pavlin, vpokojeni profesor v Ljubljani, Davorin Sinkovič, vpokojeni profesor v Zagrebu, dr. Edvard Šavnik, zdravnik v Kranju, dr. Matija Šmirnau, zdravnik v Rajhenburgu in Fran Vedernjak, vpokojeni dvorni svetnik v Ljubljani.

Doslej je imelo društvo v celem deset častnih članov. Bili so to: 1. Gregor Krek, vseučiliški profesor v Gradcu, 2. dr. Fran Miklošič, vseučiliški profesor na Dunaju, 3. Simon Gregorčič, 4. Josip Stritar, 5. Andrej Einspieler, 6. vladika Josip Juraj Strossmayer, 7. Josip Gorup vitež Slavinski, 8. dr. Benjamin Ipavc, 9. Anton Aškerc in 10. Ivan Hribar. Izmed častnih članov torej živi še edini Ivan Hribar, bivši ljubljanski župan in pokrajinski namestnik.

Predsednik starešinske zveze »Triglava« g. dr. Jak. Toplak, dvorni svetnik v p. v. Mariboru, ustanovitelj te zveze.

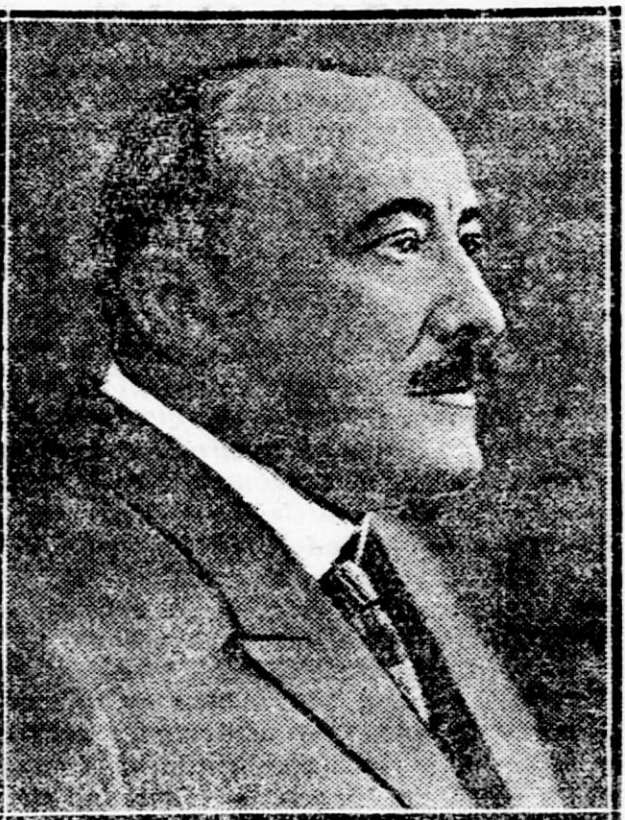
V prvih 30 letih so bili predsedniki »Triglava« sledeče gospodje: 1. 1875/76 v zimskem tečaju Vatroslav Klemenčič, v letnem Josip Krennik; 1. 1876/77. Fran Versec in Bogoslav Novak; 1. 1877/78. v obeh tečajih Fran Jurtela in Fran Brunet, v letnem Davorin Bedjanec; 1. 1879/80 v obeh tečajih Lovro Požar; 1. 1880/81 Svitoslav (Luka) Pinter in Božidar Truhovc pl. Schlachten-

schwert; 1. 1881/82 Ignacij Pehani in Ivan Dežko; 1. 1882/83 Ivan Dežko in Fran Suta; 1. 1883/84. v zimskem tečaju Janko Bezjak in Fran Božič, v letnem pa Fran Suta in Ivan Fon; 1. 1884/85. Fran Suta in Anton Rogina; 1. 1885/86 Jakob Toplak in Anton Rogina; 1. 1886/87. v zimskem tečaju Anton Rogina, v letnem tečaju Fran Podgoršek in Fran Gestrin; 1. 1887/88. v obeh tečajih Ivan Glaser; 1. 1888/89. v obeh tečajih Josip Kotnik; 1. 1889/90 Josip Fon in Josip Kotnik; 1. 1890/91. Hugon Karl in Ivan Jenko; 1. 1891/92. v obeh tečajih Ivan Jenko; leta 1892/93. Demeter Bleiweis Trsteniški in Anton Schwab, v letnem tečaju Anton Perne; 1. 1893/94. Fran Krušič in Vinko Strgar; 1. 1894/95. Anton Kunst in Karel Vrstovšek; 1. 1895/96 v zimskem tečaju Josip Tekavčič in Rudolf Wetzel, v letnem tečaju Jože Goričar; 1. 1896/97. Matej Senčar in v letnem tečaju Karel Vrstovšek in Jakob Frlan; 1. 1897/98. Anton Mulej in Jernej Piki; 1. 1898/99. v obeh tečajih Rasto Pustoslavšek; 1. 1899/1900 v zimskem tečaju Rasto Pustoslavšek in Fran Žihar, letnem tečaju Ernest Dereant; 1. 1900/01 v zimskem tečaju Ivan Fermevc in Branko Žizek, v letnem tečaju Ivan Kolar in Fran Vidovič; 1. 1901/02. v zimskem tečaju Bogomil Senekovič, v letnem tečaju Janko Pogac in Stefan Sagadin; 1. 1902/03. Janko Masten in Ferdo Lašič; 1. 1903/04. Ivan Janc in Janko Masten; 1. 1904/05. Ivan Steblovnik in Ivan Janc; 1. 1905/06. v obeh tečajih Viktor Plehan.

Te podatke smo posneli iz Spomenice, ki jo je »Triglava« izdal 1. 1906. povodom svoje 30letnice. Na »alinih podatkov od leta 1906. do danes nismo mogli dobiti. Pripominjamo, da je delovanje »Triglava«, kakor pri vseh slovenskih narodnih društvih, med vojno počivalo.

Akademsko društvo »Triglava« je edino izmed dijaških društev, ki se je rešilo iz viharjev vojne in prevrata in obstoja še sedaj. Ob prevratu se je »Triglava« preselil iz Gradca v Zagreb, ker je bil Zagreb najbližje jugoslovnsko vseučiliško mesto in ker takrat vseučilišče v Ljubljani še ni bilo ustanovljeno. Prepeljali so v Zagreb dragoceno knjižnico, arhiv in zastavo. Čim je bila ustanovljena univerza v Ljubljani, se je osnovala tudi v Ljubljani društvo »Triglava«. Takisto je društvo osnovalo svojo podružnico tudi na Dunaju, kjer je v prvih letih po prevratu študiralo največ slovenskih in sploh jugoslovnskih akademikov.

Skoraj petdesetletij je bilo »Triglava« središče narodnega delovanja v vrstah slovenskih, a tudi srbskih in hrvatskih dijakov v Gradcu. Vso to dolgo dobo je visoko dvigal prapor narodne ideje in narodnega edinstva Slovencev, Srbov in Hrvatov.

Poverjenik starešinske zveze »Triglava« za Ljubljano g. dr. Alojzij Praunseis, eden najpožrtvovalnejših starešin.

Ko je društvo leta 1886. izvolilo pesnika Josipa Stritarja za svojega častnega člana, se je Stritar zahvalil za to odlikovanje v posebnem pismu, v katerem je pregančno označil ideje in ideale, za katere se naj bori akademsko društvo. Njegove besede so bile: »Dokler bo mladina, zvesta vzornemu svojemu poklicu, uče se bistrila si um in blažila srce ter ostrila si v življenju pogled, širila si razgled po svetu; dokler bo pri vednosti in umetnosti ognjišču se ogrevala in navduševala za vse, kar je pravo, dobro in lepo, si v nemala pravo, sveto, neugasno gorečo ljubezen do Slovenstva, Slovansva, človeštva; dokler bo tako se pripravljala na vzvišeno svoje poslanstvo: narod učiti, ko pride njen čas, ter ga voditi, neumorno se truditi za njegovo duševno in telesno blaginjo, neustrašeno braniti mu svetinje ter se hrabro boriti za vse pravice njegove, dokler bo to, pravim, se nam ni bati za bodočnost slovenskega naroda. To je prvo, to je bistveno.«

Pesnik Anton Aškerc je preciziral vzore, ki jih goji »Triglava«, takole: »Mišljenje in stremenje vsega naroda ima svoje korenine v mišljenju in stremenju akademskih mladine. Vsi politični, socialni, umetniški in književni ideali vsakega evropskega naroda izvirajo iz duše vseučiliške mladine dotičnega naroda. In tudi »Triglava«, za-

stopnik graške slovenske akademične inteligence, goji vzore, navdušenje za vse, kar more narod naš povzdigniti na višjo stopnjo prosvete.

Po teh načelih se je »Triglava« vsikdar ravnal. V preteklosti in v sedanjosti, zato je upravičeno ugotovil že pok. Andrej Einspieler: »Domorodni duh, ki veje med »Triglavan«, mi je porok in zastava, da bo solnce prisijalo tudi pred naša vrata!«

Vodilno geslo »Triglava« je bilo od vsega začetka znani izrek Koseskega: »Biti slovenske krvi, biti Slovincu po nosi!« Toda »Triglava« ni nikdar ozkosrčno tolmačil tega gesla! Pod besedo »Slovenec« je razumel predvsem svoje južne brate in vobče vse Slovence. Pod njegovo streho so dobivali zatočišče i Hrvati i Srbi, i Čeh in tudi drugi Slovani. Njegova vrata so bila široko odprta vsakemu pošteno narodno mislečemu Slovanu. Leta 1897. je »Triglava« otvoril na stečaj vrata tudi srbskim in hrvatskim akademikom, ki so sprejeli program narodnega edinstva Srbov, Slovencev in Hrvatov. Temu svojemu programu je ostal zvest do danes. Pod njegovo streho se zbirajo še danes v Ljubljani, na Dunaju pa tudi v Zagrebu slovenski, srbski in hrvatski akademiki, vsi, katerih srca gore za vzvišene ideale jugoslovnskega edinstva. Iz »Triglava« je izšel velik del slovenske inteligence in ta inteligenca je še danes z malimi izjemami najbolj oduševljen propagator ideje narodnega in državnega edinstva.

Sedanjí predsednik ljubljanske podružnice »Triglava« g. Mirko Lovrec, stud. iur.

To društvo s svetilni tradicijami vztrajnega narodnega dela za narodno edinstvo proslavlja danes svojo 50letnico. Kakor maločkatero drugo društvo, lahko zre na veliko svojo preteklost, saj je vzgojilo maločlane polovico sedanjih narodne inteligence in jo očevalo pred pretutčenju. Zato so njegove zaslugi neprecenljive. Kdo jih naj oceni? V časih, ko je nas tiščal ob tla še tuji jarem, jih je vedel ceniti samo narod sam, danes, ko je nam zasijalo žarko sonce svobode, jih ceni tudi vladar. Zato je pokrovitelj današnje proslave Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander sam, ki se zaveda, da je omogočila osvoboditev inteligenca in da je ta inteligenca tudi poročstvo za narodno ujedinenje in srečno bodočnost.

Leta 1898., ko je izletel »Triglava« v Celje, mu je pesnik Anton Aškerc zapel v pozdrav:

»V bodočnost se ozira domovina:
in temen in megljen je ta pogled.
Kaj čaka nas tam daleč za obzorjem
Nebo zastirajo oblaki gosti...
svobode solnce pa nam ni še vzhlo...«

Ako bi pesnik še danes živel, bi z zadoščenjem lahko ugotovil, da se je izpolnilo to, kar je leta 1898. v svoji dalekovidnosti proročal:

»In ko v bodočnost domovina zre
pa trud in boj, ki naroda še čaka,
premišlja ta, vas takrat se spominja,
vas, dragi akademiki slovenski!
Na vas vse nade stavi domovina,
vi vadite zdaj mlade si moči,
vi priborite zdaj ji lepših dni;
vi narod svoj privedete k svobodil!«

Toda naša osvoboditev še ni popolna: onkraj Karavank in onkraj Triglava in Nanosa je velik del naših bratov še vkovan v robske verige. Delo, naloga naše nove generacije, naše mladine je, da zasine zora tudi tem rojakom. »Triglava«, ki slavi danes svojo petdesetletnico v svobodi, o kateri je sanjal ob svoji ustanovitvi in o kateri sta snivala njegova predhodnika »Vendijac« in »Sloga«, bodi v drugem polstoletju na čelu te mladine zastavo: noža teh idej! »Triglava« naj živi!

SKRAJNI JE ČAS

da se pripravite, da 1 par nogavic z žigom in znakom (rdečo, modro ali zlato) „ključ“ traja kakor 4 pari drugih. — Dobivajo se v prodajalnah.

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama.

Začetek ob 20. zvečer.

Sobota, 7. marca: »Izgubljene duše«. Gostovanje ge. Viko Podgorske iz Zagreba. Izven.

Nedelja, 8. marca: Ob 15. »Stričkove sanje«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Nedelja 8. marca ob 20. Vdova Rošinka. Izven.

Ponedeljek 9. marca: Rosmerholm. Red D. Opera.

Začetek ob pol 20. zvečer.

Sobota, 7. marca: »Trubadure. Red B.

Nedelja 8. marca ob 15.: Netopir, ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 9. marca: Pikova dama, gostovanje Zdenke Zikove in Marija Šimenca. Red A.

Golar in njegova komedija „Vdova Rošinka“.

A po moji vednosti ni pred Golarjem pri nas sploh še nihče poskusil priti kmetu literarno do dna s te strani. Golarju se je stvar na en udarec briljantno posrečila. Postavil je na oder kmetstvo z vso navno neposrednostjo, s katero zasleduje svoje cilje, in z vsem poznanjem kmetске etike, ki vendar obdaja kmetске cilje in je nepisan, a najmanjše ravno tako strog socialni zakon, kakor so občevalne oblike drugih slojev.

Način postanka »Vdove Rošinke« se mi zdi, kakor oni Mascagnijeve »Cavallerie rusticane«. Mascagni, tedaj še nepoznan glasbenik, poln idej in temperamenta, je našel dramolet, ki je v kratkih črtah realistično pogodil značaj sicilijanskih kmetov. Tedaj je skladatelju kar privrela na dan glasba. Iz polnega je zajel in baje je opero spomnil v eni noči, ker mu je, rojaku, vsa stvar kar sama potekla.

Ne rečem, da bi bil Golar svojo komedijo čez noč ustvaril. A gotovo se mi zdi, da mu je, čim je imel idejo, kar v pero silila in se mu oblikovala v fantaziji dosti hitreje, nego je mogel pisati.

Toda upam, da ta komedija ne bo njegova »Cavalleria«. Mascagni je namreč s svojo prvo opero povedal vse, kar je znal. Kasnejša njegova dela, naj so tehnično tudi finejša, ne dosegajo vsa skupaj sile te popularne opere. Ko je imel veliki uspeh, se je seveda takoj lotil nove opere in potem še cele vrste. Pa je bilo samo iskanje, rafiniranje, umstveno delo. Konec je bilo Mascagnijeve umetniške sile.

To naj Čvetko premisli in naj ne grabi za vsako snovjo, samo da bi zopet imel novo komedijo. Le kadar zadene napravo, dovolj krepko, naj se je loti dramsko. Saj našel bo dosti, samo pri izbiri naj bo previden. Rale ne prepregostoma, a tedaj iz polnega zanosa. Marsikaj se čedno sliši, pa je kvečjemu za izmero anekdote ali podlistika, ako naj ostane živo.

Golar je pravilno pogodil kmetски egzotizem, kateri ni vselej zopern, ker ja lahko zabaven v svoji preprostosti in je zdrav odtenek zdravega animalskega. Svojem egoizmu podreja kmet tudi svojo globoko, a navno vero. Golar je tudi na ta moment gledal pravilno in z vso svojo hudomušnostjo.

Morda se bo našel kislorsen poštenjak-pobožnjak (ali pa je že?), ki se bo zgražal, češ, Golar se dela norca iz svetih reči. Pa ni res tako. Če zakliče Rošinka: »Sveti Anton, zdajle pomagaj, če hočeš«, in se vleže potem s fingirano oboležitvijo v posteljo, da bi svojega fanta zapeljala, odgovarja to popolnoma navlni vernosti preprostih ljudi. Je vendar tudi samo dokaz, kako zelo je tako ljudstvo vero, kako zauzpa v nebesa in svetnike prav kakor otrok v svetega Miklavža. Ta vera ni grda, nego ganljiva, ker je resnična in globoka. Le za izobraženca je tudi humoristična, ker je tako nalvna in zvezana z najbolj posvetnimi žanjali. Tudi razbojnik v Abruzzih — pravijo — so poklekovali, čim so od daleč zagledali poštni voz, pomolili ki Madonni, da se jim napad posreči. Ti zločinci ne bi bili razumeli moza, ki bi jim bil hotel predočiti pregrešnost in grdobno tako molitve. Molili so za stvar, ki je po njih prepričanju čisto pravilna in molili so v najgloblji vernosti.

Tako so molile skrajno pobožne ženske včasih dan na dan, da bi v mali loteriji zadele terno. Tako je hodila pobožna berčica pred leti molit v ljubljansko cerkev k solzi Matere božje z Jezuškom, da bi imela do smrti vsak dan »vsaj pol litrčka šnopsa«. Dijaki pa so si privoščili kruto šalo. Eden se je skrtil v somrak za oltar in je s tankim glasom vprašal: »Ali bi ne bil tudi fračkelček zadostil?« Zena, misleča, da je spregovorilo aebško dete, je prva po domače odgovorila: »Počakai, smrkavček, bodo že mama povedale!« To je bil resničen dogodek, katerega mi je nekdaj pripovedoval iz svojih dijaških let pokojni naš pesnik in slavist Fran Levstik Pa celo v tem objektivno blasfemičnem odgovoru stare pijanke se zrcali samo globoka vernost. Popolnoma je verovala, da ji odgovarja božje dete, mlej, ubogi in prosič vernici. In nič hudega si ni mislila o tem, če si verna kristjanka dovoli svojo prošnjo čisto po domače pogumno zagovarjati.

Ljudstvo živi v navlnih pojmihi o nebesih in peklu, se v molitvi pogovarja z Bogom in svetniki nekako s istim občutkom, kakor bi s kom po telefonu govorilo, in bogve, koliko bogokletstvenih ovdaj je bilo že podanih, dasi je bil obdoženec pred svojo vestjo docela čist, ker je je ravnal po pojmihi svoje preproste vernosti.

Zasedba vlog Golarjeve igre je precej dobra, v figuri Rožmarinovega Janeza pa brezkonkurenčna. Zato ga stavljam na prvo

mesto. Saj sem že poročal, da takega gorenjskega fanta, kakor ja je vsvaril Cesar, še nismo imeli. Cesar je sicer Dolenec in se mu to malo pozna tudi v tej vlogi. Vendar pa je njegova govorica vobče tako pristno domača, da vlogo popolnoma izčrpa tudi jezikovno. Težko bi bilo opisati, kako zna Cesar jezika psihično mostovati. Nobene nijanse ne izpusti. Zato ima učinke celo tam, kjer bi jih marsikak igralec niti ne zaslučil. Na primer: Če se na vslihenju mu zdravico prevroče vdove in ko drugi trkajo z živahnimi vzkliki, obrne malo v stran in spravi iz sebe prav ptičen »na zdravje« (takole: »no, pa holi na zdravje«) in zvrne čašo v grlo. Odloča samo psiha, ki se tako izvrstno pozrcali v tem komičnem »na zdravje«, da se mora zamisljati vse gledališče. Tudi v nemih gibih, ravno tam, kjer manj nadarjen igralec ne ve početi ničesar, ali pa se nenaravno vije, je Cesar docela resničen. Mislim zlasti na vedenje, kadar vdova prav v nje ga sili, njemu pa je zelo sitno, a se ji vendar noče zameriti. To so težje stvari, nego velike geste v pozitivni igri. Tukaj sem spoznal Cesarja najbolji, da je res izreden igralec in lent. In vse to mu gre kar tako samoposeti; mnogo jih pa imamo, ki bi se kaj takega do sodnega dne ne naučili. Izza časa Borštnikovega pojavljanja nismo več dobili slično močnega domačega talenta na naš oder. Da bi je nadalje držal, kar tako zgodaj obeta.

Je pa Cesar tudi na vnanje tako zapek kmetски lep in krepak Janez, da bi se za njim pač obrnile vse Mčke, če bi jo malol od desete maše pod lipo, kjer fantje stoje. Vse se je na tem igralcu srečno zjednilo za to vlogo.

Cesar se je boril za vlogo romarja Balantača. Verjamem, da bi tudi v tej vlogi ustvaril izreden in docela pristen, velekomičen tip, da bi se občinstvo smeha kar valjalo. A kdo naj nam potem igra Janeza, ki je važnejši in neprimerno težji? Komično igri figuro, katero je že pisatelj namočil v komiko, je precej lažje in seveda jako hvaležno. Da pa se je inteligentnemu Kralju ta Balantača absolutno ponesrečilo, je res obžalovati. Pričakoval ga nisem drugega, ker nima tista primorčanka prav ničesar, kar bi bilo le količkej vporabno za gorenjsko komično figuro. To je nekaj tako tulesa, suhogga. Morda bi bil Kralj izvrstna v kakem furlanskem kmetskem tipu; za Gorenca ga je izločil. Trudi se na vse kriplje, v maki, v nekom nasilju, ki ga dela svojemu glasu in sploh se mu vidi, da tip čisto dobro pojmuje. A manjka mu zanj vseh sredstev. Že tisti ostri in skozi nos govoreni primorski »o«, ki se ga menda noben Primorec živ dan ne odvadi, je tu, neslovenski, čeprav so Primorci izmed najboljših slovenske krvi.

Ostali moški so vsi skupaj tričetrtinski, polovinski ali celo še nižlega odstotka kmetски ljudje. Nekí Rus mi je rekel: »To je čudno: naši igralci študirajo naše kmete in jih znajo igrati; prav vsak ruski igralec zna ruskega kmeta docela portretirati. A vaši? Ne znajo igrati lastnega ljudstva, ne sankarja jih slovenski kmet. Igrajo, ga kakor igrajo na naših kmetskih odrh meščane. Nič bolje.«

Vsaj Levčarja naj bi bili vzeli vmes, za starejšega svata. On bi bil dal igri drugo pristno gorenjsko figuro.

Igrajo pač vsi prav vestno. Le tega jim ni verjeti, da so kmetje. Komedija ima zato tako močan uspeh na odru, ker je glavna naloga položena v osebi Rošinke in Janeza. In ta dva sta oba na svojem mestu.

Tudi naslovna vloga namreč je dobila v Juvanova najboljše zastopnico, kar jih je bilo na izbiri. S Cesarjem si igraja vzajemno roko v roko in zagotavljata igri s tem njen uspeh.

Sploh so ženske dosti bolj pristne nego moški, izimši seveda Cesarja. Vera in Mirra Danilovi sta bili kot kmetски dekleti dokaj boljše, nego sem smel pričakovati. V trojici z Janezom sta se prav dobro razigrali o tonih kmetstickih koketnostih in nagajivosti.

Na koncu igre so stvar malo mečka in postane za par stopenj manj učinkovita. Pa ne bo Golarjeva krivda. Režiser Lipa pa bi bil moral ta konec posebej študirati. Tu si more režiser zaslužiti ostrigo, tukaj pokazati, v koliko in kako zna dirigirati živahen ansambelski prizor, da ostane pri vsem tem pu prozoren in se lesketa v vsakem svojem vrščiku, kakor orkesterska skladba pod pravi dirigentom. Seveda mora vspremdno z režijerjevo inteligenco hoditi inteligenca igralcev.

Moški koncerna tudi preveč kriče. Saj kmetje, če so veseli in pijejo, res prav pšteno kriče in po mizi bijejo. Za oder je pa tudi kričanje treba predelati, da je sicer pristno, a obenem vendar umetnostno. Tu gre za »Stanislavskoga«, t. j. za ono, kar znajo Hudočestveniki! Popolna prisotnost in vendar tudi popolna umetnost. Ne vem, če je še kdo opazil tudi tole: Vsi ti moški, ki so ob koncu na odru, kriče v enako visokem glasu; kakor bi se bili zmenili. Da bi bil vmes vsaj Levčarjev bariton. Od tega enoličnega svi-vi-vi-vo so me še pozneje naša bolela.

Za igro so, vendar enkrat, napravili prav lično gorenjsko izbo. Papirnati sveti Duh se pri vsakem odpiranju duri spusti na nitki izpod lesenega stropa, a se zopet dvigne, čim se vrata zapro.

Igra je v celoti vestno pripravljena in jo igrajo z vsmo. Njena moč se kaže v tem, da je zmagovita na celi črti, dasi stao v zadregi z igralstvom, ki bi se znalo specializirati na kmetstvo.

Kakšen bi bil učinek šele, če bi dobar režiser zbral kup inteligentnih, pravih gorenjskih kmetov in bi jih v strunnem delu naučil te komedije, kakor je bavarski izborni režiser in igralec kmetских tipov Neubert izučil znane Schlierseeje, prave bavarske kmete, za kmetске igre. Pa kako so igrali in kakšne komike so imeli in seveda izključno v narečju

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 7. marca 1925.

Takse, takse!

Milega majskega dne je stopila pohlevna boljša polovica še pohlevnejšega uradnega sluga k oknu svojega priličnega stanovanja, se ozrla malo naokrog, globoko vskrala pomladanski zrak in pri tem malo iztepla čez okno prah iz cunje, s katero je ravno brisala pohištvo. V to cunjo pa se je započilo oko postavne in skrbna gospodinja je morala pred visoko gosposko, ker je stopila čez cestnopolijski reč, iztepač jo cunjio na javno cesto. Ni ji ni pomagalo! Dvajset dinarjev globe in dvajset dinarjev takse za sodbo, čim postane pravomočna. Dandanes moraš plačati takso za zabavo, ako si obsojen, če bi imeli kazen batin, bi moral i za batine plačati takso, drugače bi jih še dobili ne smel. Ali bi se »taksena marta« v tem primeru prilepila na oni del telesa, kjer so sledovi batin, je odprto vprašanje. Radi bi pa vedeli, kako visoko takso je plačal Čaruga, da je smel na vešala. Morda ga zato niso tako dolgo obesili, ker mu žlahta ni mogla pomagati z denarjem.

Gospodinja ima pa tudi nekaj srca. Postava je postavna, zato je ženica morala biti obsojena. Toda se je pritožila, obenem pa tudi prosila, da se ji zbog revščine kazen odpusti ali vsaj prav močno zniža. In gosposka je prošnjo prav lepo priporočila višjemu mestu. Pa tudi višja gosposka ima srce za ljudstvo. Zato je od nje prišla čez dje časa nazaj vesela novica, da je kazen milostno znižana na pet dinarjev.

Zdaj se prosilka lahko veseli. Ako bi se ne bila pritožila, bi bila plačala za skromnega človeka prav občutni znesek 20 in še 20 dinarjev, to je 40 dinarjev. Tako bo pa plačala samo 5 Din globe, no, in seveda takso za sodbo 20 dinarjev in takso za pritožbo tudi 20 dinarjev, to je vsega skupaj 45 dinarjev.

Zakon je zakon in pravica je pravica ter za vse enaka. Dobrota pa je sirota! In pamet boljša kakor žamet. Toda je, da se z njo izogibaš taksenju zakora kano in križi. Kaj ta zakon je kakor poiz. Če bolj ga žvečiš, več ga je.

— **Proslava prezidenta Masaryka v naši državi.** Povodom današnje proslave 75letnice rojstva prezidenta dr. Masaryka priredi češkoslovaško poslaništvo v Beogradu sprejem v poslaniški palači. Te recepcije se udeležijo korporativno člani vlade, vsi ugledni politiki, znanstveniki, kulturni delavci in drugi dostojanstveniki, da tako izrazijo svoje najgloblje spoštovanje do prezidenta Masaryka, branitelja jugoslovenske stvari. Po poročilih iz ostalih centrov naše države priredi jugoslovenski Sokol ponekod več svečanih akademij na čast dr. Masaryku.

— **Trgovci iz Ljubljane.** Ugledni ljubljanski trgovci nam piše: Trgovci smo zahtevali od našega gremija, da se za nas zavzame, da ne bomo po povračilu zakonu o sili in brez ekstenzije in na cesto postavljati. Največ nas je tistih, ki že sedaj po tej krizi težko živimo in bi bili pripravljeni trčati in se za nas včeraj zavzel in upamo, da da bo vlada upoštevala naše potrebe, ker tudi hišnim posestnikom ne more škodovati. Da se pa g. Jelačin ml. postavlja proti nam, ne morem; odobravati. Že lansko leto smo čitali v »Trgovskem listu«, kako je ta gospod odklanjal zaščito lokalov in se zavzemal za prostost. Njemu je lahko kar tako izjavljati in nas nič vprašati. Ampak to se ne sme. Če je on zastopnik trgovine, ni zato tu, da iznaša svoje privatno mnenje, on mora zastopati naše koristi, ne pa tako nepremišljeno proti nam nastopati. Njegov nastop nam je mnogo škodovlji, kot je trdil svojo dalje in spravi zopet na škodo nas vseh takrat svoje stališče skozi, čeprav so drugi gremiji iz Maribora in Celja in obrtniki ugovarjali. Včeraj je zopet na našem sestanku govoril proti nam in se potoval za prostost lokalov. Kaj prihaja na tke sestanke, če misli proti nam delati in zagovarjati hišne posestnike. Ali on zanje govori ali bi moral za nas. Včeraj je lahko videl, da naj ne bo v bodoče več tako lahkomišljen in svojevolj, ker smo bili vsi proti njegovemu predlogu in se čudimo, da ta gospod tako nastopa proti nam, namesto da bi se za nas zavzemal. To, kar dela on z nami, presega že vse meje. Ali misli g. Jelačin ml., da bo rešil vprašanje s svojim govorjenjem. Če se resno ne zarima za stvar in ne ve nobenega položaja, kaj hodi po nepotrebnem govorit in zmešnjavo delat? Mi se prav lepo zahvalujemo za takega zastopnika naših interesov, kot je on. Kar naj še enkrat pretere, kako nam je že lansko s svojimi govori škodoval, in naj potni, če ne misli zastopati naših koristi, kar doma ostane. Škodljivcev v naših vrstah ne rabimo. Nam se gre za naš obstoj, ne pa s frazami vprašanje rešuje. Trgovci-najemniki si bomo ta njegov nastop že dobro zapomnili. Mi

se trudimo v naših lokalih že po dvalset let, sedaj pa ta gospod pomaga, da bi se nas ven vrglo ali pa nas tako obremenilo, da bi ne mogli več v svojih lokalih ostati, tudi če bi hoteli. Gospod Jelačin bi bolje storil, če bi več mislil in manj govoril, tako pa se vedno nerodno zaletava.

— **Madžarska propaganda v Prekmurju in Medmurju.** Madžarske oblasti ne prenešajo pošiljati našim oblastim razne razpise in odredbe, kar delajo očividno z izrazitim namenom. Razen tega napravljajo madžarske oblasti na omenjenih pošiljkah naslove v madžarskem jeziku, in sicer ime naslovnika in ime naslovnega kraja. Tudi ne frankirajo teh pošilk, kakor bi ne bilo državne meje. Ker se s tem vsekako vrši madžarska propaganda, so dobile vse naše pošte v Prekmurju uradno naročilo, da vse pošiljke, bodisi iz inozemstva ali tuzemstva, na katerih ni označen naslovni kraj v našem službenem jeziku, to je v slovensčini ali srbohrvaščini, vračajo sprejemnim poštam.

— **Predsednik Uduženja rez. oficirjev pri kralju.** Včeraj je kralj sprejel v avdienci predsednika Uduženja rezervnih oficirjev in vojnikov M. D. Radosavljeviča. Ta je kralju predložil načrt zakona o priznanju zaslug vojnikov. Načrt se je bil že predložil prejšnji skupščini. Sedanja vlada misli načrt predložiti novi skupščini skupno z invalidnim zakonom. Kralj je pokazal osebno zanimanje za vojnike in za njihove zahteve v predloženem mu načrtu.

— **Skupščina rezervnih oficirjev in vojnikov.** 14. in 15. t. m. se vrši v Beogradu skupščina delegatov Uduženja rezervnih oficirjev in vojnikov iz cele države. Na skupščini bodo razpravljali o nujnosti zakona za priznanje vojnih zaslug.

— **Za organizacijo okrožne bolnišnice v Prizrenu** je ministristvo narodnega zdravlja odobrilo kredit 600.000 dinarjev.

— **No smečimo se pred inozemci.** Slovenijo preplavalja cel trop agentov avstrijskih tvrdki, ki pridno barantajo s pisarniškimi potrebščinami po najrazličnejših uradih in pisarnah. Zlasti zadovoljen s svojim uspehom v Ljubljani je zastopnik dunajske tvrdke K. W., ki se javno baha naokoli, češ, da trgovcev sploh ne bo posejal, ker mu pri podjetjih in uradih, zlasti denarnih, naseđajo taki kaltni, kakor jih ni videl še nikjer. Razumljivo. Trgovci pozna predvsem kakovost blaga, drugič pa ve dobro, da mora k ceni kalkulirati tudi stroške špediterja, železniškega prevoza in carino, ki niso majhni. Teh stroškov odjemalci, ki naročajo blago direktno pri agentu, običajno je vpoštevali in tako se je že opetovano zgodilo, da so bili kruto razočarani. Prvič so dobili blago najslabše kvalitete — trgovcu se dobavitelj ne drzne poslati takega — drugič pa jim je prišlo blago s stroški za prevoz in s carino vred znatno dražje, nego če bi jo kupili pri domačem trgovcu. Tuji se pa upravičeno lahko rogajo nezavednosti in tudi nerazodnosni naših ljudi. Domačin se trudi, plačuje visoke davke, lahek zaslužek brez bremen pa žanje Nemeč. Trgovci najomne kreditne na visoke obresti, nekateri denarji zavodi pa krijejo svoje potrebščine v tujini. Kje naj trpa torej trgovce veselje do dela? — Skrb davčnih uradov bodi, da ne lojalno trgovino z vsi energiji zatro, carinarnice naj skrbje, da potniki ne bodo privlačili blaga za prodajo seboj, naši uradi in zavodi pa naj se končno oprimejo gesla: svoj k svojim!

— **Iz sodne službe.** Pravosodno ministristvo je imenovalo za pravne praktikanke dr. Ervina Mejaka, Alojzija Čampa in Teodorja Sbrizaja.

— **Iz poštne službe.** Upravnik prometa pri poštni hišnici v Beogradu Franjo Čop je preveden v 1. skupino 2. kategorije; premeščen je od pošte Krško v Ljubljano uradnik Janko Kocmur.

— **Prepovedano je uvažati in širiti v Jugoslaviji avstrijski list »Illustriertes Wiener Extrablatt«,** ker piše proti interesom naše države.

— **V naše državljanstvo so sprejeti:** Ana Ivanovič, Timofej Dahnenko, Anton Djordjevič, Fritz Herbert in Hinko Demazi.

— **Iz našega državljanstva so izstopili:** Ana M. Gurduliceva, Stefan Nikolič dr. Adolf Kadunik in Jožef Sečnik.

— **Elektrotehniški inženerski izpit** je položil na brski tehniki, Srčko Sajo vic, sin viš. nadzornika Sajo vica.

— **Solstvo.** »Slovenec« ne preneha kričati in prinša razne laži: Spitalič pri Motniku sploh ne spada v ljubljansko oblast. Za Spitalič je bil v decembru imenovan Loparnik s Polzele. — Herbst je agilen delavec, toda kakšen? Pravijo, da njegovo razmerje k protidržavnim elementom v Šiški ni v soglasju s poklicom ljudskega učitelja v tem kraju. — Za srednješolskega poročevalca v ministristvu prosvete je imenovan prof. Lapa jne, dosedaj na realki v Ljubljani.

— **II. književna tombola Jugoslovenske Matice.** Do 1. tm. so bile izrečane sledeče številke: 45, 90, 4, 63, 66, 9, 88, 65, 48, 25, 38, 74, 42, 57, 62, 27, 54, 75, in 33. S temi številkami so bili zadeti vsi dobitki za ambe terne in kvaterne ter deloma tudi za činkvine. Vendar pa še niso izčrpani vsi dobitki za činkvine in zato to bile dani za iste izrečane sledeče številke: 77, (sedemdesetdeset), 46 (štirideset), 49 (štirideset), 36, (trideset) in 79, (sedemdeset). Kdor je sedaj zadel činkvin

(pet števil v eni vrsti), naj pošlje svojo tablico pokrajinskemu odboru Jugoslovenske Matice v Ljubljani, in sicer: najkasneje do 14. tm. V slučaju, da bo zadetih več činkvinov, kakor pa je še preostanek dobikov, se bo vršilo podrobno žrebanje.

— **Prispevki za Jugoslovensko Matico.** Na pustni zabavi na Dobrni je vesela družba zbrala za Jugoslov. Matico Din 145. V Radovici pri Metliki se je priredila igra; katere čisti dobiček Din 50 se je poslal Jugoslov. Matici. Iskrena hvala!

— **Uduženje jugoslovenskih nacionalnih železničarjev** odsek mojstrov progovne službe ima svoj letni občni zbor v nedeljo dne 15. marca ob 14. popoldne v salonu restavracije Miklič. Vsi tovarši so vabljeni, da se obnega zbora zanesljivo udeležijo. — Odbor. 513-n

— **Marljoneito gledališče Čehoslov. Obce v Narodnem domu v Ljubljani** igra v nedeljo dne 8. tm. »Gašperček zmagovalca«. Začetek ob 17. — Vstopnina prostovoljna. 512-n

— **Natečaj! Slov. plan. društvo** podružnica v Mariboru razpisuje za osnutek reklamnega plakata za Pohorje-Maribor-Celje s karakterističnimi, a reklamnim motivi iz teh treh krajev. Prva nagrada znaša Din 1000, druga Din 500. Vse pravice glede obeh nagradnih osnutkov preidejo z nagraditvijo na SPD Maribor. Reflektanti naj zahtevajo natančne pogoje od SPD podružnice Maribor, na podlagi katerih se šele lahko tekme udeležijo. Rok za vložitve osnutkov je 15. april 1925. Izbero osnutkov in nagrado izreče poseben jury. — Odbor. 511-n

— **Za društvo slepih** je daroval g. Jos. Sporn, trgovec na Jelčici Din 100 mesto cvetja na krsto ge. Katinke Dolničar.

— **Gradbeni oče Sokola Moste** naznanja bratskim društvom v okolici, da priredijo dne 1. junija 1925, v slučaju slabega vremena eno nedeljo pozneje, javno tombolo. 482-n

— **Društvo zobotehnikov za Slovenijo** naznanja vsem članom, da se vrši redni občni zbor društva 8. marca ob 2. popoldne v Prešernovi sobi pri Novem svetu. Udeležba za vsakega člana obvezna. 494-n

— **Sokolski gledališki oder na Viču** vpripori v nedeljo 8. marca ob pol 8. zvečer burko »Maks v škripih«. 504

— **Projekte na našem Jadranu.** »Hval Miramare«, Crikvenica. Tople i hladne morske kupke. Seba sa celom oskrbom od Din 90 — 319-n

— **Proti odedelosti deluje** s kolosalnim uspehom samo »VILFANOV ČAJ«. Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah. Proizvajal: Laboratorij Mr. D. Vilfan, Zagreb, Prilaz 71.

— **Pri želodčnih težavah, napenjanju, gorečici, pomanjkanju sile** vam 1—2 kozarca grenčice »Franc Josefa« temeljito očisti prebavni kanal. Izvidi bolnic izpričujejo, da izborna vodo »Franc-Josefa« radi uživajo in jim posebno prija. Dobi se po lekarnah in drogerijah.

Novosti za spomlad!

Oglejte si zalogo manufakt. blaga pri tvrdki **JOS. SNOJ v Ljubljani** in prepričani boste o izvanrednih cenah in kakovosti. 688

Iz Ljubljane.

— **V PROSLAVO JUBILEJA PREZIDENTA DR. MASARYKA** se vrši danes v soboto ob 20. v veliki dvorani »Kazine« slavnostna akademija pod protektoratom velikega župana ljubljanske oblasti g. dr. Vilka Baltića in generalnega konzula češkoslovaške republike g. dr. Otokarja Beniškega. Opozorjamo na to proslavo naše narodno občinstvo s pozivom, naj se je v čim največjem številu udeleži. — **Priloge** je dolžnost naših narodnih in kulturnih društev, da prisostvujejo ti manifestaciji bratske vzajemnosti in počestitve velikega slovenskega češkoslovaškega naroda!

— **OBRTNIKI POZORI!** V torek dne 10. t. m. se vrše nadomestne volitve predsednikov in namestnikov obrtnega sodišča, in sicer v posvetovalnici mestnega magistrata ob 8. do 13. ure. — **Napredno obrtniško društvo** objavlja naslednjo kandidatsko listo, katero naj volijo vsi napredni obrtniki, ki so dobili mestnega magistrata glasovnico. — **Prisidniki:** Karel Vidmar, pek; Stefan Speletič, slikar; Rudolf Gejer, ključavničar; Ivan Rozman, čevljar, vsi v Ljubljani; Iv. Golar, mizar, Podgora, St. Vid nad Ljubljano. — **Namestniki:** Hugon Hibser, fotograf; Ivan Breskver, ključavničar, Ivan Gjud, brivec, vsi v Ljubljani. — **Prisidnik prizivnega sodišča:** Fran Skafar, mizar, Ljubljana. — **Dolžnost vsakega naprednega obrtnika je, da volt to listo ter da se volitev zanesljivo udeleži.**

— **Pota v Tivolskih gozdih** so ponekod nujno potrebna poravila. Mostiči čez jarke so trhli, ograje raztrgane. Na dveh mostičih nad hotelom Tivoli pa sploh manjka po eno bruno v sredini ter je vsled tega nevarnost, da si kdo nogo zlomi. Posebno je nevarno za otročje, ki se brezskrbno podijo po stezah. Tudi bo treba nekatera pota posuti s peskom.

— **Več obrtnosti do spomladanske flore!** Pišejo nam: Komaj so se v Tivolskih gozdih pojavile prve spomladanske cvetke, (podlesek, zvončki in pasji zob), že so vsa pota z njimi potrošena. Odrasli spremljevalci otrok naj bi nedolžno mladež navajali, naj ne pustoši flore na ta način. Ako se cvetke že trgajo, naj se neso domov in postavijo v vaze. Tudi nedeljskim izletnikom bi bilo priporočljivo več občirnosti do flore. Za spomin nadostuje šopek cvetja, a nekateri privlačijo z izletov toliko cvetja in zelenja, da bi lahko živini nastiljali.

— **Kadar vas v grlu žge, ozir. poče,** pijte Radensko vodo! 87-n

— **Pogreb ge. Katinke Dolničarjeve.** Včeraj ob 16. se je vršil v glavne kolodvora na pokopališče k Sv. Križu pogreb umrle ge. Katinke Dolničar, soproge restavratrice na Južnem Kolodvoru. Pogreba se je udeležilo množično občinstvo, med drugim smo opazili velike množice, ki so

ka Baltića, železniškega direktorja dr. Borka, zastopnike železniške direkcije in kolodvorskih uradov, predstavnike raznih oblasti, korporacij in društev, tako C. M. družbe, Zveze gostilničarjev itd. Na kolodvoru je pevsko društvo »Slavica« zapelo žalostnko, nakar se je žalni sprevod pomikal na pokopališče.

— **V društvu »Soča« v Ljubljani** predava danes v soboto dne 7. tm. pri Levu g. dr. Matija Ambrožič, šef zavoda za socialno-higiensko zaščito dece v Ljubljani in sicer o temi: »Zdravniški stan in nacionalizem« Začetek ob pol 21. zvečer. Vstop prost. Po predavanju prosta zabava pri kateri svirajo primorski mandolinisti.

— **Prejemnikom naših koledarjev.** Vsi oni, ki ste prejeli naše koledarje za leto 1924, in 1925, in jih še do danes niste plačali navzile opetovanemu opominu in večkratni pošiljavi naših položnic se tem potom slednjič naprošate, da brez odloga blagohotno plačate Vaš dolg, da ne prisilite k javnim, imenskimi opominom. V nadi, da upoštevate naše bedno stanje in se nemudoma odzovete temu opominu se beležimo odbor Podpornega društva slepih v Ljubljani.

— **Slovensko marljoneito gledališče »Atena« v Mladiki.** V nedeljo dne 7. t. m. igra slovensko marljoneito gledališče: Počelje pravilno igranje v širih dejanjih »Obuti maček«, pred to pa dr. Lahovo burkonoedejanko »Gašperček na kavci«. Občinstvo se opozarja na to, da se na splošno željo prične prva predstava ob pol 3. uri popoldne, druga pa ob pol 6. uri zvečer.

— **Vrstni red prihodnjih porotnih razprav v Ljubljani.** Prihodnji ponedeljek 9. tm. bo talna razprava proti Jos. Cvirnu I. dr. po § 127. V torek dne 10. pridejo na vrsto nepoštena manipulacije v ljubljanski bolnici (Bukovici in Kramar). S tem slučajem bo spomladansko porotno zasedanje zaključeno, ako med tem ne dožori kak nov slučaj.

PERI S »SAMOBELIN« AVTOMATOM!

— **Občni zbor ženske sekcije Mestne Orline Ljubljane** se bo vršil v nedeljo, dne 15. marca t. m. ob 15. uri v prostorih restavracije »Zvezda« Z ozirom na važnost dnevnega reda, prosim podpisani vse svoje članice, da se obnega zbora gotovo in točno udeležijo. — Zdravo! 509-n

— **Mesto cvetja na krsto blagopok. Antonije Gogola** so darovali za Dežji Dom kraljice Marije: rodbina dr. Kernikova Din 500, rodbina Leskovic-Meden Din 300 in Splošno žensko društvo v Ljubljani Din 300.

— **Splošno žensko društvo** vabi svoje članice in narodno žensko sploh, da se v čim največjem številu udeleži pogreba gospe Antonije Gogole, ki se vrši v nedeljo 8. tm. ob 16. popoldne.

— **Darila.** Uprava našega lista je prejela: Din 100 za Sentpetrovsko žensko podružnico C. M. ki jih je darovala g. Helena Budekova mesto venca na krsto stari hišni prijateljici ge. Mariji Debelakovi. — Srčna hvala!

— **Mesto cvetja na krsto blage ge. Katinke Dolničarjeve,** marljive odbornice št. peterske ženske podružnice družbe sv. C. in M. je izročila ženska St. peterska podružnica družbi sv. C. M. Darovali so po: 500 Din, Franjo Medić-Zankl po 300 rodbina Bačić po 250 g. Viljem Bizjak po 200 rodbina Ing. Šega, po 100 gg. Ana Podkrajske, Ana Luckman, Antonia Mally, Viktor Rohman, Avgust Tosti, A. Volk. Mirko Urhas Leopold Zupančič, Stele in Pielič, rodbine Ludvik, Potonič, Fibernik, Fr. Zajc, centralni nading. Arko, po 50 Din V. Ustar, Miro Domčič, Košenina, Josip Turk, Franc Miklič, Helena Bavdek, Rajko Turk, Anton Mencinger, rodbine: Sulgaj, Ing. Schneller, Sajo vic, Projč in Neimenovane odbornice.

KINO IDEAL

sobota, nedelja, ponedeljek — lepa moderna divja drama iz viših krogov

IZGUBLJENA HOČI

z Gloria Swanson

Iz Celja.

— **Mestno gledališče.** Jutri v nedeljo ob 16. ljudska predstava »Veronika Deseniška«. — Za prihodnje dni se pripravljajo Golarjeva komedija »Vdova Rošlinska«.

— **Nočno lekarniško službo** opravlja ta teden lekarna »Pri Orlu« na Glavnem trgu.

Iz Maribora.

— **M smrtna kosa.** Včeraj zjutraj je priznani znani mariborski trgovec in blaginjak požarne brambe g. Rupert Jeglitsch. N. v m. p!

— **Preprečen požar.** V četrtek zvečer med 9. in 10. uro so pasante na Aleksandrovi cesti opazili, da se iz trgovine z avtomobilski Stolschegg in Pelikan vali gost dim. Policija je takoj obvestila požarno brambo, obenem pa so stražniki vdrli v trgovino in požar pogasili še predno so prispeli gasilci. Ogenj je nastal zato, ker so na peči sušila drva, ki so se vnela. Ker je bilo t. govini tudi nekaj bencina in drugih gorljivih snovi, bi imel lahko požar katastrofalne posledice.

— **M Ljudska univerza.** V ponedeljek nadaljuje svoje predavanje o modernih slov. liriki prof. Glaser. Odč. Severjeva in g. Škerl in Pirnat, vsi člani narodnega gledališča pa bodo recitali pesmi Zupančiča, Cankarja, Ketteja, Golarja itd.

— **M Šahovski klub v Mariboru.** Na zadnji seji mariborske šahovske kluba je bil za predsednika izvoljen g. Emil Kramer, za namestnika dr. Kovačec, dosedanj klubbini predsednik g. Ludvik Ralsner pa za častnega člana.

Darujmo za sokolski Tabor!

Čičerin o zunanji politiki sovjetske Rusije.

Razmerje Rusije do evropskih velesil, Japonske, Kitajske in Amerike. — Čičerin o protiboljševskem bloku na Balkanu. — Rusija in Češkoslovaška.

— Moskva, 5. marca (Izv.) Ruska brozovna agentura objavlja vsebino ekspozicije zunanje komisije Čičerina o smericah zunanje politike sovjetske Rusije. Poročilo se v glavnih točkah glasi:

Danes na tretji seji osrednjega izvršilnega odbora sovjetske unije v Tiflisu je pod znanja komisije Čičerin tri ure trajajoče poročilo o zunanji politiki.

Zunanji komisar je osobito omenjal pomembni konflikt med Sovjetsko unijo in Veliko Britanijo. Pristavil je, da ravno spori z Anglijo zahtevajo globok sporazum med obema državama. Do tega kmalu pride. Sovjetska Rusija še enkrat ponovi svojo pripravljenost za obnovitev pogajanj z Veliko Britanijo. Interesi angleške industrije v Rusiji napredujejo. Ta pojav ni samo v zvezi z odstopom ameriškega državnega tajnika Hughesa, nego tudi z novim preokretom v ameriški politiki napram Kitajski. Pokazala se je za Ameriške države potreba, da se aktivno udeležujejo v svetovni politiki, osobito v azijski politiki.

Čičerin je nato kongres opozoril na časopisna poročila, ki so omenjala sestavo posebne ameriške komisije za nalogo, da izdela načrt pogajanj za priznanje sovjetske Rusije od strani Amerike.

Francija je v svojem podrejenem položaju kot finančna velesila napram Angliji zelo ovirana v tem, da razvija prijateljske odnose do Rusije, Turčije in Orienta. Iz tega se da tudi pojasniti cik-cak politika Francije. Z ozirom na oboje razmerje Francije so v bodočnosti mogoča presenečenja. Sedanjí naši odnosi napram Franciji se nahajajo v štadiju sondiranja in pripravljanja.

Naši odnosi do Italije so prijateljski. Italija, ki se čuti kot članica antante užajana, stremi v Sredozemskem morju po nacionalni ekspanzivnosti, tu pa prihaja v konflikt s starima imperijalistoma, s Francijo in Anglijo. Ratifikacija besarabjskega protokola po Italiji je bila za njo velika preskušnja. To je bilo važno za nadaljni razvoj naših odnosov. Italijanska vlada oficijelno ne priznava aneksije Besarabije po Rumuniji.

Sovjetska unija skuša s Poljsko doseči prijateljski sporazum. V tem oziru ima sedaj besedo poljska vlada sama. Ugotoviti je treba, da so na Poljskem še vedno subjektivni elementi na površju. Objektivi ele-

menti so za to, da se odstranijo vse načelne difference med obema sosedoma in da se doseže gospodarsko zblizanje obeh držav.

Balkanske države, ki so zelo razburkane po nacionalnih in seljaških pokretilih, so poskušale ustanoviti antiboljševski balkanski blok. Ti poskusi so se izjalovili radi interesnih difference.

V vseh državah Orienta vlada veliko prijateljstvo do sovjetske Unije, osobito na Turškem in v Afganistanu.

Kitajska vedno bolj in bolj spoznava, da ji je sovjetska Rusija edini pravi in odkriti prijatelj.

Japonska si prizadeva radi svoje mednarodne in azijske politike pridobiti zaledje, bi mu bilo prijateljsko. Pogodba z Japonsko tvori podlago za iskreno zblizanje med obema državama.

Odnosi napram Nemčiji so neizpremenjeni prijateljski. To je nedavno tudi potrdil novoimenovani državni kancelar dr. Luther. Na gospodarskem polju pa smo morali premagati mnoge spore in nesporazumjenja. Pri tem je Čičerin s posebnim poudarkom naglašal načelo sovjetske Rusije, da vstraja neomajno pri sistemu monopolizirane zunanje trgovine, kar mora tudi Nemčija upoštevati in morajo nemški trgovci jemati obzir.

Z Madžarsko sklenjena pogodba se je morala za štiri mesece do aprila t. l. odgoditi. Sovjetska unija vpoštevata prav resno notranje razmere Madžarske.

Čičerin je dalje kratko omenjal razmerje Avstrije ter naglašal gospodarsko tesno zvezo vseh nasledstvenih držav in obenem zagovarjal idejo donavske federacije. Sovjetska Rusija načelno ne nasprotuje taki federaciji, obenem pa se ne vmešava v notranje zadeve vseh pri tem v poštev prihajajočih držav. Res je, sovjetska Rusija goji do Avstrije izredno prijateljske odnose. Avstrija je predložila načrt trgovinske pogodbe. Sovjetska Rusija pa je menila, da se že sedaj brez pogoja razvijajo med obema državama dobri trgovski zvezi in ona, da Avstrija kmalu predloži konkretne predloge za sklenitev trgovinske pogodbe.

Glede Češkoslovaške je bil zunanji komisar Čičerin zelo redkobeseden. Izjavil je, da se pripravljajo predlogi za Češkoslovaško, s katerimi se imajo prezentirati računali o škodah, ki so jih napravile češkoslovaške legije v Rusiji.

To in ono.

Dojenčki imajo svoje programe

V Buenos Airesu živijo živahnije in hitreje življenje nego mi Evropejci. Tudi mi tako, da v Južni Ameriki ni kulture in da vlada tamkaj predpotopno barbarstvo. Poročila iz južnoamerikanskih mest pravijo obratno, da napredujejo tamkaj ljudje slehja in da ne zastojajo. Nas celo prekašajo v marsikateri tehnični in humanitarni novotariji! Ravno kar poročajo listi, da se je letos vršila že sedmič velika izstava razstava. Razstavo prireja v Buenos Airesu in po ostalih argentinskih mestih klub mater. Na razstavi, ki traja teden dni, najdemo mešanico vse, kar zanima očeta in mater na dojenčku in otroku. Tu najhaja poučne slike o načinu oblačenja, o dojenčkovih higijeni, o dojenčkovih vzgoji. Po mestih so afiširani propagandni letaki, na katerih so naslikani nežni obrazci dojenčkov in otrok, ki prosijo odraščene, da se zanje zanimajo in da jih pripravijo na solono in zdravo življenje. Tudi svoj program imajo dojenčki! Zahtevajo, da se rode v dobrih razmerah, da jih redno matere z lastnim mlekom, da jih odrasli zaščitijo. Zahtevajo nadalje, da so čisti! Zahtevajo, da žive v zdravih hišah in da prejmo potrebno vzgojo. Zahtevajo končno, da jih učimo ljubiti dobro in sovražiti zlo! Nad tem dečim programom se nahajajo kot rečeno ljubki otroški obrazci, ki vabijo mimosoidce, naj posetijo razstavo. Kaj pa pri nas? Kdo se spomni dojenčeve življenja? Kje so žene, ki bi si iskale novega javnega dela in ki bi hotele tudi med nami ustanoviti tak klub mater? Vse pomno je nedolžnih angelčkov, ki kličejo po takih dečih razstavah in po splošnem zainteresiranju. Ne dajmo, da nas nadkrili Južna Amerika!

Kastriranje hudodelcev.

Iz Newjersyja v Združenih državah poročajo, da so tamkaj sprejeli zakon (z 11 proti 3 glasom), po katerem bodo v bodoče kastrirali hudodelce v slučaju ponovnega kaznovanja. Obenem poročajo, da se kastriranje raztegne tudi na umobolne.

Vest bo skorodla resnična. Znano je, da obstoja v Ameriki pravi živahno gibanje za oplenitev človeškega rodu in da se v tem oziru že dolgo obravnava vprašanje, kako izločiti iz človeške družbe hudodelce, o katerih je znanstveno ugotovljeno, da je večinoma njihov zarod k hudodelstvu nagnjen. Najprej se je govorilo o tem, naj država prepove hudodelcem zakon, s čimer so mislili, da bodo preprečili tudi zarod. Stvar pa ni dobila. Hudodelci navadno ne vprašajo za zakon in rode otroke ravno tako brezobzirno in brezvestno, kakor delajo in izvršujejo svoja hudodelstva. Pametni Amerikanci so torej prišli na pametno idejo, da kastrirajo hudodelce, kar bo povsem ravnostno sredstvo, da rešijo človeštvo hudodelskih podedincev.

S stališča populacijske politike, to je politike, ki skrbi za čimboljše omladino, za čimdravejši zarod, je kastriranje hudodelcev sila pametna odredba. Z enostavnimi operacijami bo človeštvo izpopolnjevalo svoje vrste in izločalo iz svoje sredine k hudemu nagnjene podedince.

Takisto pametna se nam vidi odredba kastriranja umobolnih. Koliko so že časopisi poročali o posilstvih žen po umobolnih. Koliko je umobolnih, ki se nahajajo v domači nezi in ki od časa do časa zdvajajo, se polaste prve žene, ki jim pride nasproti in jo posilijo. Vprašanje je, ali naj splošnost dovolji, da se zaradi takih neboslojenčkov? Očitno ne! Otroci umobolnih niso kaj prida: za mater nadloga, za človeštvo nesreča.

Stvar s kastriranjem je torej, kakor se sicer to čudno sliši, vendar v jedru popolnoma zdrava. Pristna ameriška iznajdba! Enostavna pa dobra! Radovedni smo, kaj porečejo k temu zakonu veroizpovedi, ki delujejo v Ameriki. Po našem mnenju ne more biti ugovora od strani veroizpovedanja. Tudi operacije slepičev in drugih delov človeškega telesa, ki jih ne rabimo in ki kvarijo redno življenje, so po verskih naukih dovoljene.

Kastriranje postane na ta način v Združenih državah vsakdanja stvar. Ravno v Ameriki pa cvetelo drzni hudodelci. Ali pa bo tudi nevarnost kastriranja znižalo število teh ljudi, je drugo vprašanje!

Filozofi in pisatelji v zaporu.

V klasični dobi, ko je bila grška republika na vrhuncu svoje slave in moči, je vložila sodna oblast v Atenah tožbo proti Sokratu radi bogokletstva in zapeljivanja mladine z lažljivimi nauki. Sokrat se ni uklonil, ni prošil pomiloščenja, nego je zahteval, da pride njegova afera na javno razpravo. Sodišče, obstoječe iz 501 osebe, je izreklo obsodbo na Sokrat je predsedal trideset dni v ječi. V tem času je zložil na čast Apolonu himno ter prevedel v stih več Ezopovih basni. Ko so mu predložili čašo s strupom, se je posvojil od tega sveta, ne da bi zameril svojim sovražnikom.

2000 let pozneje so se zgodilo nekaj sličnega. To pot je krutost celo prekosila staroveško sodno prakso. 17. februarja 1600 je bil sežgan na grmadi veliki filozof in pisatelj Giordano Bruno in sicer na Campu di Fuore v Rimu. Obsodilo ga je na smrt inkvizicijsko sodišče. Osem let se je mučil v inkvizicijskem zaporu. Njegov zločin je bil v tem, da je zagovarjal Kopernikov nauk ter nastopil proti nekaterim dogmam katoliške cerkve. Tako je na pr. izpodbijal nauk o sv. Trojici. Potomstvo se je potrudilo popraviti strašno krivico, ki se je zgodila temu značajnemu možu. Leta 1889 so mu postavili spomenik na istem kraju, kjer je bil sežgan.

Ali tudi pozneje, v drugi polovici 18. stoletja, ko so že pisali svoja nesmrtna dela Lessing, Herder in Gothe, je nastopil nemški despot, württenberški vojvoda Karl Eugenij, ki je dal zapreti znanega nemškega lirika in zgodovinarja Kristiana Friedricha Schuberta. V ječi ga je držal 10 let. Dasi Schubert prva leta v ječi ni imel pri ložnosti pisati, je bil vendar pridno na delu in je diktil skoraj odprtno v steni svojemu tovarišu, ki ga niso tako strogo nadzirali.

Veliki Voltair je bil zaprt v Bastilji, ker je spisal satiro na račun takratne vlade. V ječi je prebil 11 mesecev, kar se je

pečal z literaturo. L. 1726 so ga vrgli drugič v ječo radi prepisa z nekimi aristokratom. Največji romanist 19. stoletja Fjodor Dostojevskij je bil g. 1849 obsojen na smrt, ker je sodeloval pri neki politični zaroti. Ko so ga priveli z drugimi žrtvami na morišče, je prišla vest, da je pomiloščen. Z drugimi političnimi zločinci so ga poslali v Sibirijo. V omski ječi je preživel Dostojevskij 5 let. Svoje doživljanje je opisal v znanih »Zapiskih iz mrtvega doma«.

Pa tudi v novejšem času poznamo slučaje nezasuženega preganjanja velikih mož. Naj omenimo samo Oscarja Wilde. Sodobni nemški dramatik Ernst Tserer je bil obsojen na 5 let težke ječe. Navzlic neznanim razmeram v ječi je napisal več dram, ki so zbudile v literarnem svetu splošno pozornost. Žrtvi političnih strasti je postal lani veliki španski učenjak in vodja liberalne stranke Unanimo. Diktator Primo di Rivera ga je dal najprej zapreti, potem so ga pa izgnali v neko kolonijo za zločince na afriški obali. S pomočjo zvestih prijateljev se mu je posrečilo pobegniti in zdaj živi kot politični emigrant v Parizu. Slična usoda je zadel tudi španskega pisatelja Blanca Ibanjeza, ki dela Unanimu v izgnanstvu družbo.

Za damske kostume

krasno blago, zadnje novosti, pristno angleškega izvora je po izredno znižanih cenah dobili pri tvrdki

Drago Schwab, Ljubljana. 24 L.

Starec zaklal svojo ljubico.

Dne 3. t. m. se je pričela pred poroto v Turinu v Italiji zanimiva razprava.

Osemdesetletni Michele Biancani iz Castelline pri Pisi, bivajoč že dolgo časa v Turinu, je obtožen, da je z nožem zaklal svojo 27letno ljubico, Angelo Marengo. Zgodilo se je to lani meseca junija.

Starec je imel v svoji hiši sina in Angelo Marengo. Med obema je vladalo ljubavno razmerje. Slednjič sta se sprla in se nista več sprijaznila. To priliklo je porabil stari Biancani in se začel bližati Angeli. Preskrbel ji je neko trgovino in gledal, da vstreže vsaki njeni želji. Dekle se ni hranilo: starčeve skrbi za njo. Ker trgovina ni uspevala, ji je poskrbel dobro službo in lepo Angelo pogostoma obiskoval.

Angela je rada sprejemala darove, ali srca za starca seveda ni imela. Starec pa je bil vedno bolj zaljubljen, razstran in ljubosumen.

Dne 29. junija je Biancani svojo Angelo zamaškal. Sel jo je iskat drugi dan, pa je tudi ni našel. Pozneje kse jo je dobil. Rekla je, da naj jo počaka, ker ima še neko nujno opravilo. Starec je čakal in delal naklepe. Prišla je in se najhaja lepega sprejema, ali prišlo je vse drugače. Napadel jo je z dolгим nožem, nenavajno moč je imel v rokah, zbadal je z rožem, dekle je padla na tla nezavestna. Prinesli so jo v bolnico, kjer je kmalu na to umrla. Starega Biancanija so orili orožniki in ga odvedli v zapor, kjer, ko so ga kmalu rešili iz rok razjarene množice, ki se je zbrala, ko je izvedela za zločin in hotela starca raztrgati.

Pred sodiščem je starec odgovarjal počasni, ker je precej gluhi. Psihatrično izvestje pravi, da mu je bil povsem »slab«. V preiskavi je izjavil Biancani, da je šel z nožem iskat Angelo, pred sodiščem pa je trdil, da je imel nož čisto slučajno v žepu. Verjetno je pač le prvo.

Kaj je imel z ljubico in kako je obneval z njo, je pripovedoval pri zaprtih durih.

Obsodbo sporočimo.

Predsedki v meteorologiji.

Ni kmalu vede, ki bi imela med ljudstvom tako malo kredite, kakor meteorologija. Težko pa najdemo znanstveno polje, razen medicine, kjer bi se bilo nabralo toliko predsedkov, kakor v meteorologiji. Knjiga nemškega meteorologa A. Schmausa »Problem vremenskih napovedi« je v tem oziru zelo zanimiva.

Zivljenje same sili človeka, da se zanima za vreme in njegove spremembe. Od pamitive je iskal človek rešitve problema o vremenu in ker ni imel na razpolago strogo znanstvene teorije, si je pomagal z neznanim nadnaravnimi silami, z božanstvi ali pa z lastno izkušnjo, ki jo je dobil tekom dolgih stoletij. Sporedno z razvojem človeka se je razvijala tudi meteorologija, vendar pa rezultati te vede niso mogli zadovoljiti človeške radovednosti. Med ljudstvom so se širile najrazličnejše apokrifne govorice in tradicije; to je postalo sčasoma zakon, in ljudje so začeli malone oboževati one, ki so znali napovedovati vreme. Vse prizadevanje meteorologov, da rešijo ta problem, je ostalo po mnenju mas brezuspešno, kjer ljudstvo še vedno nima pravega zaupanja do naučne meteorologije. To je značilna poteza v psihologiji nekulturnih narodov (če vzamemo za merilo kulturnosti število med narodom razširjenih predsodkov in zdravega smisla). Takemu babjevernemu ljudstvu lahko 99krat pravilno napoveste vreme, pa ostane neverno, in

če se enkrat zmotite, začne takoj zabavljati, češ vi, meteorologi, samo trditite čas in zapravljate državni denar. Živel je nekdo... in začne se neskončne storije o nekem pastirju, starcu ali puščavniku, ki je vedno uganil, kakšno bo vreme. Ali pa vam začno citirati pravila, ki so jih podedovali od pradedov. »Če je vreme v petek lepo, bo v nedeljo sigurno grdo (v Nemčiji je nasprotno — kakršno je vreme v petek, tako bo tudi v nedeljo), ali pa »kakršno je vreme 12 dni po novem letu, tako bo 12 mesecev v letu«. Kakor da bi bile perturbacije v atmosferi v kakršnikoli zvezi z našimi slučajno določenimi nedeljami in petki ali pa z razdelitvijo leta na 12 mesecev.

Seveda ne moremo trditi, da v ljudski meteorologiji ni zdravega smisla in da ni treba vpoštevati bogatih izkušenj, ki jih ima recimo kmet ali pastir. Ali te izkušnje se često tako zlorabljajo in napačno razlagajo, da bi bilo treba njihove temelje pošteno revidirati. Važno vlogo igrajo pri ljudskih vremenskih prerokih tudi verski motivi. Preprosto ljudstvo si pomaga pri vremenskih napovedih z najrazličnejšimi tradicijami, ki so večinoma posledica ljudske lahkovernosti. Splošno velja načelo, da vremena nihče ne more zanesljivo napovedati, ker se moramo celo v meteorologiji, ki operira z naučnimi argumenti, vprašati, kakšno vreme pričakujemo, ne pa kakšno bo vreme jutri.

Peri s samobelinom!

Avtomatičen aparat za pranje perila. Zastopstvo: A. Gundrum, Cesta na Gorenjsko železnico 20, Ljubljana.

Bogastvo Zedinjenih držav.

L. 1912 je znašalo bogastvo Zedinjenih držav 200.000.000.000 dolarjev. Zdaj se pa narastlo na 300.000.000.000. V 12 letih se je torej povečalo za 50%. Po bogastvu je Amerika prva država na svetu. Angleška, ki tudi velja za zelo bogato državo, ima 120.000.000.000 dolarjev premoženja. Francija, nekdanji bankir sveta, 83.000.000.000, Nemčija 92.500.000.000, Italija 35.500.000.000, Belgija 12.000.000.000 dolarjev itd. Kako je narasčalo bogastvo Zedinjenih držav, je razvidno iz naslednje tabele:

1. 1923	6.500.000.000 dolarjev
» 1915	9.000.000.000 »
» 1916	14.600.000.000 »
» 1917	18.000.000.000 »
» 1918	22.000.000.000 »
» 1919	15.000.000.000 »
» 1920	8.000.000.000 »

Največ je torej zaslužila Amerika med vojno, kar je tudi razumljivo, saj so ji evropske države kar na delbo polnile njene blaginje z zlatom za orožje in vojni material. Bogastvo Amerike bi bilo pa še večje, če bi narod toliko ne zapravljaj. Tako trošijo Amerikanci letno za sport in drugo zabavo 50.000.000, za kosmetiko 750.000.000, za noveletna darila 100.000.000 dolarjev, za misijonarje v inozemstvu 38.000.000, za potovanje po inozemstvu 500.000.000 itd. Zadnja tri leta je izdala Amerika v dobrodelne namene samo v Mali Aziji 60.000.000 dolarjev. Po oficijelnih podatkih zapravijo Amerikanci vsako leto za luksuz 22.700.000.000 dolarjev, kar pomeni tretjino celokupnih letnih dohodkov.

Zakaj je ta država tako bogata? Zato, ker je v Ameriki strogo zajemljena osebna svoboda in nedotakljivost privatne lastnine. To je za vsakega Amerikanca najsveteljši princip. Davki so v Ameriki razmeroma nizki. Glavna prednost Amerike pred drugimi državami je pa njeno široko polje za privatno inicijativo in marljivost.

O. S. Marden.

Uspeh in sreča sta tudi za tebe.

Prevedel dr. F. S.

Mnogi ljudje padajo v siromaštvo le zato, ker se ne morejo znebiti strahu pred siromaštvom in ker tako vedno nosijo v svojih mislih misel o siromaštvu.

Tako se dogaja, da postane v mnogih rodbinah i miselnost deca naravnost prenasčena s predstavami siromaštva. Govori se jim o siromaštvu od jutra do večera ter se jih vedno nana opozarja od najzgodnejše mladosti. Kaj čuda potem, da otroci, ki so vzrasli v taki atmosferi, v dospelosti starosti ponavljajo siromaštvo svojih roditeljev in svoje okolice.

Ali si že premišljeval kdaj o tem, da je tvoja stalna bojazan, da bi mogel kdaj postati ubog, da bi se ne samo srečal, marveč tudi umor, ki si jo pridobil? Tako si še bolj otežuje svoje stališče, ki je itak že težko.

Naj bo tvoja bodočnost še tako negotovna, naj bodo tvoje razmere kakorkoli tesnobne, odločno se brani videti vse, kar je neprijetno in neugodno, kar te hoče uničiti. Kako bi mogel pričakovati, da ti misel na siromaštvo ustvari bogastvo? Tvoje razmere vedno odgovarjajo tvojim mislim.

Predstavljam si mladega človeka, ki hoče postati n. pr. državni pravdnik, pa je pri tem prepričan, da se mu nikoli ne posreči, da bi bil sploh kdaj pripuščen k sodni službi ali da bi sploh kdaj postal dober pravnik. Kaj ga čaka drugače kakor neuspeh? Kar pričakujemo, to pride in ako ničesar ne pričakujemo, ne pride nič. Reka ne more v svojem toku nikjer dobej višje točke, kakor je ona, ker se nahaja njen vir. Nikomur se ne more dobro goditi, kdor pričakuje ali ob enem pričakuje, da se mu bo slabo godilo.

Vsakdo mora nositi glavo po konci ter obračati svoj pogled naravnost k soncu upa in sreče. Uspeh in sreča sta neoporečni pravici vsakega človeka.

Vsak uspeh ima svoj vzrok v mislih, vsaka stavba je najprej postavljena v mislih, hišo postavi najprej z vsemi detajli

stavbenik v svoji misli. Delovodja potem le kamenja, malte, opeke in drugega materiala okoli te misli. Mi vsi smo stavbeniki. Karkoli oživotvarjamo, se je najprej odrazil v naših mislih.

Zato pa se mora najprej tu ukoreniniti misel blagostanja in bogastva, da se potem sorazmerno lahko zgradi krog nje stavba resničnega bogastva.

Ni treba, da bi bil mož, ki hoče kakšno idejo uresničiti, prav tako nadarjen kakor tisti, ki idejo ustvarja. Take ideje, take misli niso odveč in niso prazne sanje, marveč se skirva za njimi resnično duševno grajenje. Kdor si živo z vso svojo dušo predstavlja svoje sanje, ta je tudi mož, ki je v stanu jih uresničiti.

Postaviti si moremo nov ideal obilice ter spoznati, da je v Bogu veliki vir vsega dobrega in vseh dobrin, s katerim moramo ostati vedno v zaupnem razmerju, v resnični skupnosti, da bo prihajala obilica tudi k nam in da ne bomo imeli nikoli več ničesar opraviti s pomanjkanjem.

V resnici siromašen človek ni tisti, ki nima premoženja, marveč tisti, čigar duševnost navdaja uboštvu, tako da veruje, da mu je uscieno siromaštvo in da ne bo nikoli ničesar boljšega dosegel. Tak človek izvršuje sam nad seboj zločin podcenjevanja.

Morgan ali Rockefeller n. pr. si najprej v duhu predstavlja vse pogoje, iz katerih narašča bogastvo. Tak človek dela bolj z duhom, kakor z rokami, je sanjač prakse, njegov duh se potaplja v oceanse globine energije in uresničuje, kar si je njegova domišljija zasajala.

Naš napredek je usmjeren k točki, na katero smo osvedotočili vso svojo duševno silo. Ako je ta točka siromaštvo, ako napolnjujejo in ovladajo naš duh samo predstave siromaštva, potem resničnost gotovo ne more prinesiti ničesar drugega kakor zopet le siromaštvo.

Pred vsem moramo siromaštvo premagati v svoji notranjosti. Šele potem bomo v stanu, da ga premagamo tudi v zunanjem svetu.

Pred obilico in bogastvom razumem na vseh treh straneh vedno lastnost vsega tega, kar je za nas dobro, krasno, vzvišeno odlično. Obilica je zame to, kar obogatijo našo osebnost, naše življenje, naše izkušnje.

Pravo blagostanje je v tem, ako se zavedamo svojega notranjega bogastva, svoj notranje harmonije ter skupnosti z resničnim virom vse obilice, z Neskončnostjo, ter ako se zavedamo bogastva osebnosti in značaja, ki ga ne more uničiti nobena nesreča.

Kratkečasnice.

Če z vrečo na ramah vpraša drugega, ki ga je srečal: »Prijatelj, kaj nosim tu?« Ce ugaane, kaj imam v vreči. In koliko sirov, pa ti jih dam vseh sedem.«

Druzi se pri držbre: »Sedem! Prvi pa se začudi: »Ki ti je vraga to povedal?«

Tolminca, ki je prišel s seima iz Idrije, vpraša sosed: »A je bilo kaj dosti ljudi na seimu?«

Oni odgovori: »E, ljudi ni bilo dosti, samo nekaj Kraševcev je bilo.«

Onegavi Tinče se je silno začudil, ko je zvedel pri vojaki, ko je nosil cesarsko suknjo, da se pravi »brozaka« torba za kruh, pa po kruhu v njem še duha ni bilo.

Ščurkov Jaka in Zigonov Pepe sta bila skupaj pri vojaki. Ko sta se nek večer pogovarjala v postelji o tem in onem, sta skoro brez »lahko noč« zaspala.

Pa vpraša Jaka: »Pepe, a spiš?«

Pepe: »Ne!«

Ščurkov Jaka pravi dalje: »Povej mi pet goldmarjev!«

Pepe: »Spim.«

Ko je Pavlihov oče stutl, da bo umrl, je prosil svojega sina, naj bo pri njem, da mu bo delal korajžo, da mu ne bo dolgočas. Pavliha vidi potem, da se oče na postelji čudno in bridko obrača kot bi izdihoval, pa ga začne bodriti in hrabrili: »Oče, le korajžo, le korajžo...«

Neumnež pravi učenjaku, ki je imel dolga ušesa: »Vaša ušesa so za človeka vseeno prevelika.«

Učenjak odgovori: »Vaša pa za osla premajhna.«

Zdravnikov konj je obolel na nogi, in zato pokliče podkovača, ki mu ga ozdravi. Zdravnik vpraša: »Koliko sem sedaj dolžan?«

Podkovač: »Ne jemljem plačila od svojih stanovskih tovarišev.«

Mlad človek sreča mlinarja, ki je nekam šel s svojim oslom. »Kam pa v idva gresta?« vpraša fant.

»Greva po seno za nas tri.« odgovori mlinar.

»Maševanje nad »žensvomo«. Graška porota je obsodila privatnega nameščena Jelena po imenu na 15 letno ječo. Obtoženec je navajal, da si je hotel končati življenje. Ker pa so ga celo življenje žene odbijale, je tudi sklenil, da se maščuje nad žensvomo s tem, da ubije poljubno ženo. Prišel je v Gradec, kjer je par dni zapravljaj denar. Ko mu je pošel, je stopil v javno hišo, kjer je umoril popolnoma neznano vevstanko. Jelen je razmrčeval ubogo žrtev z nožem še predno so mogli gosti in drugi stanovci javne hiše prikriti nesrečnici na pomoč. Ti so tudi prepričani, da je izvršil samomor.

Vse to je Jelen priznal pri obravnavi, izgovarjal se je le s tem, da je izgubil čute in da se ne spominja potankosti. Sodišče je osvetnilo »žensvomo« obsodilo na 15 let težke ječe.

Žaga

na površini 3 orafov zemlje se proda ali vsa skupaj ali posamično deli n. pr. kotel, strugalnica ter krožna žaga po nizki ceni.

Adam Kovačič, Dolnji Miholjac

SPOMLADANSKE OBLEKE

iz prvovrstnega in najboljšega angleškega blaga izdeluje po meri in po najnovešem kroju

ŠTEVO GOMBOC

modni salon za gospode

Ljubljana, Aleksandrova cesta 9/II.

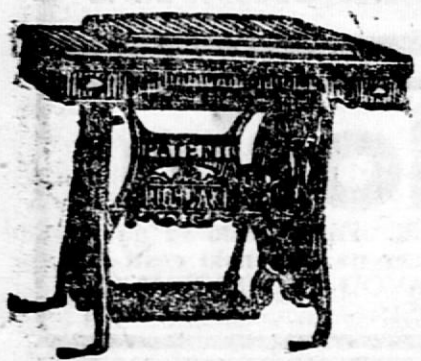
Oglejte si bogato izbiro! Zahtevajte proračun!

Dajem tudi na obroke!

Točna izvršitev!

Nizke cene!

Ivan Jax in sin, Ljubljana, Gospodarska cesta št. 2.

Najboljši šivalni stroji in pletilni stroji. Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu.

Ustanovljena 1867. Ustanovljena 1867.

Vezenje počinje brezplačno.

Posamezni deli koles in šival. strojev.

10-letna garancija.

Pisalne stroje ADLER in URANIA.

Kolesa iz prvih tovarn „Dürkopp“, „Sivria“, „Waffenrad“, „Kaiser“.

Iznajmljuje se

kavana „Royal“ u Zagrebu, Ilica 44.

Zakup počima 1. maja i traje pet godina. Kavana se sastoji iz jedne ulične dvorane, dviju senariranih soba, jedne velike dvorane, kuhinje, velikog podruma i prostrane bašte za kavanske goste. Zakupac će imati kavanu da moderno uredi i novim namještajem snabdje. Reflektira se na prvovrstne stručnjake kavanske struke, sa dovoljno kapitala. — Za sve ostale uslove obratiti se lično meni.

MILAN ČANAK, vlasnik hotel Royala.

Dežni plašč

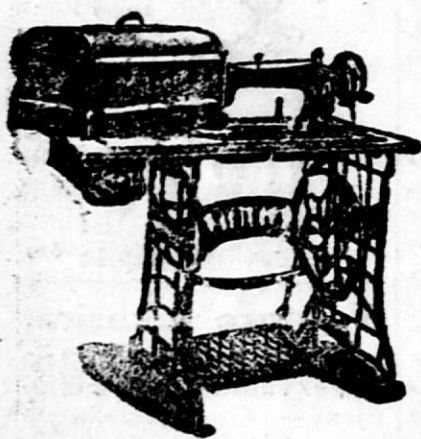
moški iz trezine angloške gumovne tkanine, fina dunajske konfekcija Din 270 —, damski Din 280 —, specialiteta „Coverot“ moški Din 910 —, damski Din 880 —, razpošilje veletrgovina R. STERMEČEK, Celje št. 21. Ilustrovani cenik s čez 1000 slikami se pošlje vsakemu zastonj, vzorci od sukna, kamgarni in razne manufakturne robe po samo 8 dni na ogled. Kdor pride z vlakom osobno kovan, dobi nakupu primerno povrnitev vožnje. Naročila čez Din 500 — pošiljamo prosto. — Trgovci engros cene.

?? Kdo je praktičen ??

Kdor kupi pri meni vse vrste manufakturno blago, fine kamgarni, sukno od najboljših do najcenejše (Din 44 —) kvalitete, razne čelije in oks orde, priznane najboljše šifone in kolenino ter vse krojaške potrebščine! — Po že znižanih cenah pri odjemu čez 500 dinarjev 5% popusta! — Krojači popust pri vsaki svoti! —

Ostanki po lastni ceni!

Podružnica: **IVAN KOS**, Ljubljana, Sv. Petra cesta 23. Podružnica: **Š I S K A**, Celovška cesta št. 63. Podružnica: **Gorenjsko**, Srednja vas 2.

15 letno jamstvo

najpopolnejši STOEWER šivalni stroji s pogreznjivim transporterjem (grabeljo) z enostavnim premikom je pripravljen za štopanje, vezenje ali šivanje

LUD. BARAGA LJUBLJANA

Seleburgova ulica 6/I. 116 T

Naznanilo.

Vsled smrti svojega sonoga, mestnega stavbenika **Romana Treo**, naznanjam p. n. občinstvu, zavodom in vsem dosedanjim naročnikom, da sem jaz prevzel stavbno tverdo

Viljem Treo

Ljubljana, Gospodarska cesta 10, in Vošnjakova cesta 4

in jo bodem še nadalje vodila pod strokovnjakim vodstvom pridobljenega si akad. arhitekta in koncesionarnega stavbenika. Priporočam se vsem cenj. naročnikom, zavodom in p. n. občinstvu, da osanele še nadalje moji naročniki in jih zagotavljam, da se bodo tudi odlej vsa stavbna dela izvrševala solidno in strokovnjaško po možno nizkih cenah ter v vsestransko zadovoljstvo.

Z odličnim spoštovanjem

Marija Treo.

Koruzo za krmo, popolnoma suho, ter pristne pšenične debele ot obe

nudi tverda

A. & M. ZORMAN, trgovina z moko in žitom, Ljubljana, Stari trg 32.

Industrijska, obrtniška in trgovska podjetja, ki nudijo popolno varstvo z vknjižbo in z zastavo zalog blaga, isto posejila ozir. družabniki ali kupce. Ponudbe sprejema in pojasnila daje

Gospodarska pisarna, dr. z o. z.

v Ljubljani, Wolfova ulica 1/II

Braća Holländer (Subotica)

preporučuju bogato skladište perja za torjane i jastuke od najjeftinije do najfinije vrste. Najbolje poznata eksport firma, potpunu garanciju pruža. — Brza i tačna posluga.

NAJBOLJŠI BRNSKI BLAGOVI

specijalni predmeti brez konkurence

blago za gospode in dame, zadržano iz čiste volne čvrste kvalitete in na modernijih vzorcih razpošilja po jako nizkih tovarniških cenah več nego 40 let kot stogo solidno svetovno znano tvorniško skladišče sukna

SIEGEL - IMHOF, BRNO, Palackeho třída 12.

Vzorec gratis in franko. Isto tudi privatno.

Načenejši in največji skladišče dvokoles, motorjev, otroških vozčkov, šivalnih strojev, raznovrstnih nadomestnih delov, pnevmatik. Posebni oddelci za popolno popravilo, emajliranje in pon klanje dvo oles, otroških vozčkov, šivalnih strojev i. d. Prodaja na obroke. Ceniki franko.

„TRIBUNA“, F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozčkov Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

M. KRISTOFIČ - BUČAR, Ljubljana, Stari trg 9

v lastni hiši.

Priloga **BLUZE** ravno dole najnovejšega kroja.

Cene zmerno.

Velika izbira.

OTROŠKE OBLEKICE, PLAŠČKE

Poskusite enkrat s terpentinovim milom „Gazela“. 20L

Živo perutnino

kupuje stalno v vsaki množini in sicer: pohance, kure za peči, kure in purane ter plača po najboljših dnevnih cenah

E. VAJDA, ČAKOVEC, MEDJIMURJE, telef. 59, 3, 4.

„VIKO“

tovarna laka

Z A G R E B

specialni

laki

emajlni-

221

laki

barve proti rji

v vseh vrstah.

RAST LAS ZAJAMUJE „LEDA“

zakonito zaščiteno sredstvo proti plešavosti, izpadanju las in prhljaju. Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah, brivnicah ali po povatstvu za 100 dinarjev (in 10 dinarjev poskusa) razpošilja. **Kozmet. laboratorij „LEDA“, Zagreb, Nikolićeva 1.**

Mehanično umetno vezenje

perila, zastorev, monogramov, oblek bluz itd. v ploščatem in ver žnem vrbodu, **madelira, richella** z belim in najrazličnejšim materijalom. — **Entljanje, protitiskanje.**

MATEK, Ljubljana,

poteg hotela „Štrukelj“.

Sanatorium Dr. R. Szegő

za odrasle i djecu. — **Abbazia (Italija).**

Dietno liječenje za debljanje i krepljenje. Prvorazredni zavod za bolesne na srcu, na ovapneju žila. — Promjene (Stoffwechsel) za ženske i živčane bolesti. Djeca od 7 godina primaju se i bez pratnje.

Objava.

Na osnovu odluke Uprave Državnih Monopola MBr. 1455 od 23 februara o. g. nabaviće se putem direktnih ponada 420 kilograma zlatne bronzne za cigarete sa isporukom franko magazin fabrike Duvana u Sarajevu 200 kg, u Banja-Luci 100 kg, u Travniku 50 kg i u Ljubljani 70 kg. Pozivaju se zainteresovana lica da podnesu ponude sa mustrama najdalje do 25. marta o. g. sa naznačenjem najkraćeg roka isporuke. Cena se može podneti u dinarima i stranju valuti a pravo učešća imaju domaće i strane firme. Ponuda se ima podneti zapečaćena crvenim voskom, sa taksom markom od 5 dinara.

Iz kancelarije Uprave Državnih Monopola EM r. 5363 u Beogradu od 25 februara 1922.

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico

v Ljubljani, Mestni trg št. 6

ker ima že nad

10.000.000 Din jamstvene glavnice.

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje

najugodnejše.

Stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru. Sprejema v inkaso fakture in cedije terjatev. Posojila daje le proti polni varnosti na vknjižbo in proti poroštvu.

Telefon št. 9.

23 L

Telefon št. 9.

Prometni zavod za premog d. d.

v Ljubljani

prodaja

22 L

premog

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah

premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi

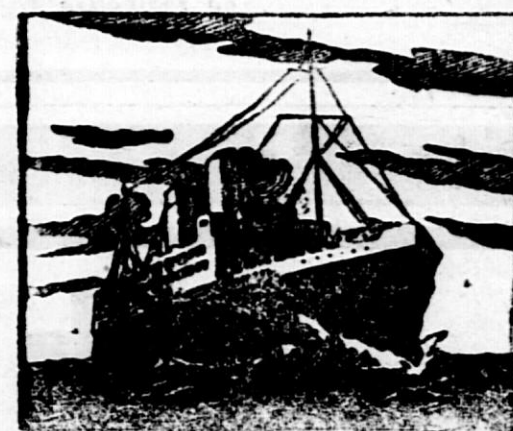
za industrijska podjetja in razpečava na de-beo

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoskovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in br kete

Naslov: Prometni zavod za premog d. d.

v Ljubljani, Mišičeva cesta 15/I.

ROYAL MAIL LINE

Kr. angleška poštna parobrodna linija — Generalno zastopstvo za Ljubljano S. H. S. Zagreb, Trg. I. št. 17.

Redoviti potniški promet:

Hamburg-Cherbourg-Southampton v

New York in Kanada

Cherbourg-Liverpool-Southampton v

Južno Ameriko.

— Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, Sampaolo. —

Održava potnikov v prvem, drugem in tretjem razredu.

Kabina tretjega razreda z dvema i štirimi posteljami.

Podzastopstva:

Beograd, Karađorjeva ulica 91. — Ljubljana, Kolodvorska ulica 26. —

Veliki Bečerek, Kralja Aleksandra u. 4. — Bitolj, Bulevard Aleksandra 163.

Brzjavni naslov za gori navedena podzastopstva „**Royal Mail**“.

Za Bosno, Hercegovino, Dalmacijo in Crnogoro:

Srpska Prometna banka v Sarajevu in Oružu.

Brzjavni naslov: „**Prometna banka**“.

Dopisovanje v vseh jezicah.